АВГУСТ — ҲОСИЛ ТЎПЛАШДА ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ОЙ!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

22-йил чиқиши.

№ 153 (5502).

6 АВГУСТ

ЧОРШАНБА

1975 йил.

Баҳоси 2 тийин.

ТАЖРИБАКОР СУВЧИ

Бу колхозда суғоришга алоҳида эътибор берилмоқда. 130 сувчи кечаю-кундуз ниҳолларга оби-ҳаёт тарамоқда. Уларнинг кўпчилиги тажрибали сувчи Шодмон Мансуровнинг шогирдларидир.

Шодмон ака — Улуғ Ватан уруши қатнашчиси. Она-Ватан озодлиги учун бўлган жангларда кўрсатган жасорати учун Қизил Юлдуз ордени ва бир қанча жанговар медаллар билан мукофотланди. Шодмон Мансуров тинч қурилиш йилларида ҳам ўз меҳнати билан кўпчилик ҳурматини қозонди. Мана 24 йилдирки, у колхозда сувчи бўлиб ишлайди.

— Бу йилдагидек қийинчиликни ҳеч кўрмаган эдим, — дейди у. — Чигит сув билан чиқариб олинди. Биз ҳар бир грамм сувдан унумли фойдаланиш учун ҳаракат қилаяпмиз. Суғориш Чуст усулида олиб борилаётир. Кам сув билан кўпроқ майдонни қондириб суғораяпмиз. Эгатлар ва уқариқлар калта олинган.

Сувчиларнинг унумли ишлаб мириқиб дам олишлари учун колхоз правленияси ва партия ташкилоти яхши шароит яратиб беришган. Дала шийпонида ҳамма нарса бор. Икки маҳал иссиқ овқат тайёрланади.

— Ниҳолларнинг чанқаб қолмаслигига ҳаракат қиляпмиз, — дейди Шодмон Мансуров. — Қондириб суғорилмаган ғўза шона ва гулини тўкади. Оқибатда, кузда кўтариладиган ҳосилнинг чўғига салбий таъсир кўрсатади. Биз сув кам бўлган бу йилги шароитда механизаторлар билан ҳамкорликда иш олиб боряпмиз. Культивация сифатли бажарилса, ердаги бор нам тўла сақлаб қолинади. Бу намдан ўсаётган ғўзалар яхши фойдаланади.

Ҳозир колхозда 22 та чопиқ трактори ёрдамида ниҳолларга ишлов берилянти.

Х. ТУРАЕВ.

Чиноз районидаги Собир Раҳимов номли колхоз.

Пахтазорларда зарбдор меҳнат кун сайин авж олдирилмоқда. Деҳқонлар бир тан-бир жон бўлиб ҳосилга ҳосил қўшиш учун курашмоқдалар. Қуйи Чирчиқ районидаги «Ленинград» колхози пахтакорлари ҳар гектар ердан 46 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилганлар. Ҳозир хўжалик пахтазорларида экинни парваришлаш, суғориш агротехника муддатларида олиб борилмоқда. Шарбат суви ҳосилга-ҳосил қўшишда муҳим омил ҳисобланади. Буни яхши билган миришкор деҳқонлар ғўзаларни шарбат сувига қондириш тадбирларини кўрмоқдалар.

СУРАТЛАРДА: (чапдан) колхоз партия ташкилотининг секретари М. АБДУРАМОНОВ, илғор бригада бошлиғи Ғ. ЮНУСОВ ўртоқлар. Ғўзани механизация ёрдамида чеканка қилиш пайти. Пешқадам механизатор М. ШАРИПОВ.

Ж. Тўраев фотолари.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

РЕСПУБЛИКА КОЛХОЗЛАРИ, СОВХОЗЛАРИ ВА ТАЙЁРЛОВ ПУНКТЛАРИНИ 1975 ЙИЛГИ ПАХТА ҲОСИЛИНИ ТЕРИШ ВА ТАЙЁРЛАШГА ҲОЗИРЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республика қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун ўтказилаётган социалистик мусобақага қўшилиб, мўл ҳосил тўплаш, беш йилликнинг якунловчи йилида 5 миллион 200 минг тонна пахта етиштириш ва давлатга топшириш юзасидан қабул қилинган мажбуриятларни сўзсиз бажариш йўлида астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Пландан ташқари сотиладиган пахтанинг харид нархлари оширилганлиги республика деҳқонларининг меҳнат активлигини кучайтириб юборди. Республика колхоз ва совхозлари партия билан ҳукуматнинг ана шу катта ғамхўрлигига жавобан социалистик мусобақани кенг авж олдирдилар ва шу йилнинг мураккаб шароитларида экинлар парваришини давом эттирмоқдалар, ҳосил йиғим-теримини уюшқоқлик билан ўтказиш, терим техникасидан ғоят унумли фойдаланиш ва машиналар билан камида уч миллион тонна пахта териб олиш учун тайёргарлик ишларини олиб бормоқдалар.

Шу билан бирга, текшириш кўрсатганидек, бир қанча хўжаликлар ва районларда ғўзаларни парвариш қилишда жиддий нуқсонлар ва камчиликлар бор. Баъзи жойларда пахтазорларни бегона ўтларнинг босиб кетишига ва ғўзаларни чанқатиб қўйишга йўл қўйилган, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши суст кураш олиб борилмоқда. Қорақалпоғистон АССР, Хоразм, Жиззах ва Фарғона областларида пахта териш техникасини тайёрлашда қолоқлик юз бермоқда. Амударё, Беруний, Чимбой, Жиззах, Шеробод ва баъзи бошқа районлардаги колхоз ва совхозлар эса ана шу техникани тайёрлашга аслида ҳали киришмаганлар. Бухоро, Қашқадарё, Наманган, Сирдарё областларида мураккаб ремонтни талаб қилувчи кўпгина машиналар ҳали ремонт корхоналарига олиб келинмаган.

Оқдарё районидаги Куйбишев номли, «Москва», Урганч районидаги К. Маркс номли колхозларда, Ленинград районидаги «Правда», Ҳамза Ҳакимзода номли, Қорақалпоғистон АССРдаги «Москва», «Кенес», «Қизил аскар» совхозларида ва кўпгина бошқа хўжаликларда зарур бўлган ишчиларнинг фақат 20—30 проценти ремонт ишига жалб қилинган, улар учун нормал ишлаб чиқариш ва маданий-маиший шароитлар яратиб берилмаган.

Андижон, Фарғона, Самарқанд, Тошкент областларида, шунингдек Мирзачўл, Пахтакор районлари ва бир қанча бошқа районларнинг совхозларида техникани сифатсиз ремонт қилиш фактлари аниқланди, ремонтдан чиқарилган пахта териш машиналарининг бир қисми брак қилинди.

Кўпгина колхоз ва совхозларда аэродромларни тайёрлаш, йўлларни, кўприкларни, хирмонларни, асфальт ётқизилган майдончаларни ва торози хўжалигини тайёрлаш пайсалга солинмоқда. Дефолиантларни ташиб олиш суст амалга оширилмоқда. Тайёрлов пунктларини ва пахта заводларини янги ҳосил пахтасини қабул қилишга тайёрлаш талабга жавоб бермаяпти. «Союзхлопкомаш» қуритиш-тозалаш цехларини ремонт қилиш учун зарур эҳтиёт қисмларни етказиб беришни чўзиб юбормоқда.

Колхозлар, совхозлар, тайёрлов пунктлари ва пахта заводларини 1975 йилги пахта ҳосилини теришга ва қабул қилишга ўз вақтида тайёрлаш мақсадида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қабул қилган қарорда Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги, Мелиорация ва Сув хўжалиги, Пахта Тозалаш саноати министрликларига, Главсредазирсовхозстройга, «Узсельхозтехника» бирлашмаси ва унинг жойлардаги органларига, область ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига, хўжаликларнинг раҳбарларига йиғим-теримгача қолган давр ичида ғўзаларни намунали парвариш қилишни ҳамда сувдан юксак самарали фойдаланишни таъминлаш юзасидан колхозчилар, совхоз ходимлари ўртасида ташкилотчилик ишини кучайтиришни ҳамда ҳар бир колхоз ва совхоз, бўлим ва бригадада пахта териш ва давлатга топшириш юзасидан қабул қилган социалистик мажбуриятнинг бажарилишини таъминлайдиган даражада ҳосил тўплаш юзасидан бошқа зарур чораларни кўришни топширди.

Шу мақсадда:

— Ҳар бир колхоз, совхоз ва «Узсельхозтехника» ремонт корхонасининг пахта ҳосили теримига тайёргарлик ишининг аҳволини текшириб кўриш. Пахта териш машиналарини ремонт қилиш суръатларини кучайтириш ва сифатини яхшилаш юзасидан қўшимча тадбирлар белгилаб, амалга ошириш, бутун терим техникасининг юксак унумли ишлашини таъминлаш. Тракторларга асбоблар ўрнатишни ва пахта териш машиналари, транспорт тракторлари, прицеплар ва погрузчикларни тайёрлашни шу йил 20 августгача туғаллаш; механик пахта подборшиклари ва кўрак чувиш машиналарини тайёрлашни 10 сентябргача; кўрак териш машиналарини тайёрлашни 20 сентябргача туғаллаш. Икки сменада ишлашни мўлжаллаб, механик-ҳайдовчиларни тайёрлашни ва пахта териш машиналарига бириктиб қўйишни 20 августда тамомлаш. Машина терими учун участкаларни ажратишни ана шу вақтгача туғаллаш, бу участкаларни бегона ўтлардан тозалаш ва механик-ҳайдовчиларга бириктиб қўйиш;

— Аэродромларни тайёрлаш, дефолиантларни ташиб келтириш, дефолиация ўтказиш учун кадрларни комплектлаш ва ўқитиш. Асфальтланган мавжуд майдонларни, автомобилни тортадиган торозиларни, хўжалик ички йўлларини, кўприкларни ремонт қилишни ва янгиларини қуришни, автомобиль транспортини ремонт қилишни туғаллаш, зарур миқдорда ёқилғи-мойлаш материалларини ташиб келтириш;

— Пахта теримига тайёргарликни районлар ва хўжаликлар ўртасида 15 августдан 25 августгача ўзаро текширишдан ўтказиш, бунда ҳосилни машинада териш учун ажратилган майдонларни, пахта териш техникасини, дефолиация ўтказиш учун ердаги зарур аппаратларни тайёрлаш сифатига, механизатор кадрлар билан таъминланганликка алоҳида эътибор бериш. Ўзаро текшириш вақтида аниқланган камчиликларнинг ҳаммасини бартараф этишни таъминлаш;

— Колхоз ва совхозларда теримчилар, пахта териш машиналарининг механик-ҳайдовчилари, ғўзани дефолиация қилишда банд бўлган самолётларнинг экипажларига маиший ва санитария-гигиена шароитларини яратиб бериш учун зарур чораларни кўриш, бунинг учун ётоқхоналар ҳамда дала шийпонларини ремонтдан чиқариш ва обод қилиш, овқат тайёрлаш учун ва сифатли ичимлик сув билан таъминлаш учун барча шароитларни яратиш, мактабгача болалар муассасаларининг нормал ишлашини йўлга қўйиш;

— Пахта сушилкаларини қуришни ва мавжудларини ремонт қилишни шу йил 1 октябргача тамомлаш, барча сушилкаларни керакли миқдорда ёқилғи билан ўз вақтида таъминлаш зарур.

«Узсельхозтехника» бирлашмаси ремонт корхоналарини, колхоз ва совхозларни бутун терим техникасини, транспорт ва пахта ортиш-тушириш воситаларини ўз вақтида тайёрлаш учун зарур запас қисмлар ва материаллар билан таъминлаш юзасидан дефолиантларни, махсус кийимларни ва ҳимоя воситаларини ўз вақтида ташиб келтириш юзасидан қўшимча чораларни кўриш лозим.

«Союзхлопкомаш» технология ускуналарини, механизациялаш воситаларини ва чигитни туксизлантирадиган машиналарни, шунингдек уларнинг 400 чўткали барабанларини ремонт қилиш учун запас қисмларни пахта заводлари ва тайёрлов пунктларига етказиб беришни жадаллаштириш чораларини кўриши керак.

Ўзбекистон ССР Главнефтеснабсбити ёнилғи—мойлаш материалларининг барча фондларини шу материаллар билан ўз вақтида ва узлуксиз таъминлаб туриши зарур.

2506 минг гектар майдондаги ғўзаларнинг терим олдидан баргини тўктириш, шу жумладан қайта ишлаш юзасидан Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлигининг, «Главсредазирсовхозстрой»нинг, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетларининг таклифлари қабул қилинди. Қорақалпоғистон АССРда ва областларда дефолиация ўтказиш учун самолётлар ажратиш плани тасдиқланди. Ғўзаларни дефолиация қилишда ердаги аппаратлардан ҳам тўлароқ фойдаланишни таъминлаш лозим.

Граждан авиацияси Ўзбекистон бошқармасига зарур миқдордаги самолётлар ва вертолётларни ўз вақтида етказиб бериш ҳамда юборилган самолётларни ёнилғи-мойлаш воситалари билан таъминлаш, самолёт экипажлари командирларидан белгиланган дефолиация қоидаларига қатъий риоя қилишни, ишларнинг юқори сифатли бўлишини ва техникадан ғоят унумли фойдаланишни таъминлашни талаб қилиш таклиф этилди.

Область ва шаҳар партия комитетларига ҳамда саноат корхоналари ва қурилишларнинг партия ташкилотларига пахта териш техникасини ва қуритиш — тозалаш цехларини ремонт қилишда, пахта териш ва тайёрлаш даврида уларга техникавий хизмат кўрсатишда колхозлар, совхозлар ва тайёрлов пунктларига оталик ёрдамини кўрсатишни ташкил қилиш топширилди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик, Пахта тозалаш саноати министрликлари ва уларнинг жойлардаги органлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари:

— Уруғлик учун етиштирилаётган ғўзаларнинг дала апробациясини ўз вақтида ва юқори сифатли ўтказишни ташкил қилиш ҳамда шу апробация натижаларига қараб уруғлик пахтани териш ва топшириш топшириғини белгилашлари;

— Уруғлик учун етиштирилаётган ғўзаларни дефолиация ва десикация қилишни уруғлик пахта терими туғаллагандан кейин ўтказишлари;

— Уруғлик пахтани Гост талабларига қатъий риоя қилган ҳолда териш ва топширишни таъминлаш юзасидан колхозлар, совхозлар тайёрлаш ташкилотлари раҳбарлари ва мутахассисларининг ҳамда пахтачилик бригадалари бошлиқларининг масъулиятини оширишлари лозим.

Теримчиларни моддий жиҳатдан рағбатлантириш мақсадида совхозларнинг директорларига ва колхозларнинг правлениеларига уруғлик пахтани қўлда териб олган чоғда техникавий пахтани териш учун қабул қилинган нормасидан 20—25 процент пастроқ иш нормасини белгилаш топширилсин ва тавсия этилсин.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, СССР Госстандарти республика бошқармаси ва Тошкентдаги «Эталон» заводи колхоз ва совхозларда торози ўлчаш асбобларини ремонт қилишни ва тамғалашни шу йил 20 августгача туғаллаши лозим.

Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлигига ва «Узсельхозтехника» бирлашмасига республика колхоз ва совхозларини ажратилган фондлар асосида этак ва қоп-қанорлар билан ўз вақтида таъминлаш зарурлиги кўрсатиб ўтилди.

«Ўзбекбирлашув» зарур миқдордаги торози—безменларни, пахтани қуритиш учун кўмирни шунингдек, кийим-кечак, пойафзал, озиқ-овқат маҳсулотлари, ҳамда пахта териш ва тайёрлаш даврида қишлоқ учун зарур бўлган бошқа молларни ўз вақтида етказиб бериши керак. Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлиги йиллик фондлар орқасида торози — безменларни 1975 йил 1 сентябргача етказиб беришни таъминлаши лозим.

(Давоми 2-бетда).

ҚАРДОШ ПАХТАКОРЛАР ЎЗБЕКИСТОНДА

Қардош пахтакор республикалардан ўзаро текшириш бригадалари Ўзбекистонга келишди. Бу бригадалар составида илғор деҳқонлар, механизаторлар, қишлоқ хўжалиги мутахассислари, партия, совет, комсомол ходимлари бор.

Тожик пахтакорлари Тожикистон ССР Қишлоқ хўжалиги министри М. З. Зоиров бошчилигида келишди. Туркманистон бригадасига Туркманистон ССР Қишлоқ хўжалиги министри К. Т. Саҳатмуродов бошчилик қилмоқда. Озарбайжон вакилларининг группасига «Азсельхозтехника» республика бирлашмасининг раиси Л. А. Молотиевский раҳбарлик қилмоқда. Қардош Қирғизистоннинг Ўш области делегациясига Ўш область партия комитетининг секретари Б. Р. Рисбоев бошчилик қилмоқда.

Анъанавий мусобақадош пахтакор дўстлар группаларга бўлиниб, Ўзбекистоннинг турли область ва районларига йўл оладилар. Улар хўжаликларда бўлиб, беш йилликнинг якунловчи йили планлари ва шу йил учун олинган деҳқонларнинг мажбуриятлари қандай бажарилаётганлиги билан танишадилар, ўртоқлик маслаҳатлари билан уларга ёрдам берадилар, илғор тажрибани ўрганадилар.

(ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ҒЎЗАНИ ЧЕКАНКА ҚИЛИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 5 АВГУСТГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — чеканка қилинган майдон процент ҳисобида, учинчи стун — механизация ёрдами билан чеканка қилишнинг топшириққа нисбатан бажарилиши процент ҳисобида

Қуйи Чирчиқ	100	60
Юқори Чирчиқ	100	—
Янгийўл	98,8	57,3
Бўка	92,1	67,5
Пискент	91,5	42,4
Оққўрғон	84,7	42,6
Чиноз	74,4	35,9
Ўрта Чирчиқ	73,6	5,0
Бекобод	71,1	23,3
Область бўйича	85,5	39,8

БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАННИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ БАЖАРАЙЛИК

Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг хабар беришича, республика индустрияси саноат маҳсулотини реализация қилиш юзасидан шу йил етти ойлик планни 104,7 процент, меҳнат унумдорлигини ошириш планини 102,5 процент бажарди. Саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 10,8 процент кўпайди, меҳнат унумдорлиги 6,6 процент ошди.

Қорақалпоғистон АССР, республикадаги барча областлар ва Тошкент шаҳри саноат маҳсулотини реализация қилиш 7 ойлик планини бажардилар.

Қорақалпоғистон АССР, республика областлари ва Тошкент шаҳрида маҳсулот ишлаб чиқариш плани, социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши ва саноат ишлаб чиқаришининг ўсиш суръатлари қуйидагича бўлди (БИРИНЧИ УСТУН—июль ойида маҳсулотни реализация қилиш планининг бажарилиш проценти, ИККИНЧИ УСТУН—январь—июль ойларида маҳсулотнинг реализация қилиш планининг бажарилиш проценти, УЧИНЧИ УСТУН—январь—июль ойларида ялпи маҳсулот 1974 йилнинг шу давридагига нисбатан процент ҳисобида, ТЎРТИНЧИ УСТУН—пландан ташқари реализация қилинган маҳсулот йиллик мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида):

Ўзбекистон ССР	103,3	104,7	110,8	59,2
Шу жумладан:				
Қорақалпоғистон АССР	98,9	106,6	116,9	57,0
Андижон области	108,7	107,9	106,9	62,5
Бухоро области	102,1	103,0	112,4	80,0
Жиззах области	101,3	106,2	115,9	80,0
Қашқадарё области	103,4	105,4	116,9	51,5
Наманган области	108,6	107,7	112,3	63,5
Самарқанд области	103,2	104,9	108,5	63,3
Сурхондарё области	106,4	105,8	104,7	60,0
Сирдарё области	101,4	107,8	115,6	57,8
Тошкент области	103,0	104,5	110,9	62,6
Фарғона области	103,7	104,0	108,6	51,1
Хоразм области	106,5	104,8	118,7	53,3
Тошкент шаҳри	102,7	104,0	110,8	53,0

Шу билан бирга айрим корхоналар планни бажара олмадилар. Самарқанд суперфосфат заводи, Тошкент экскаватор заводи, Жомбой темир-бетон буюмлар заводи, «Узбекхимпласт» бирлашмаси, Қувасой шиша идишлар заводи, Фарғона мебель фабрикаси, Тошкент мебель комбинати, Денов ёғ экстракция заводи, Қибрай пиво спиртсиз ичимликлар комбинати шундай корхоналар жумласидандир.

Партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари ва хўжалик раҳбарлари республикадаги барча саноат корхоналари беш йилликнинг якунловчи йили планлари ва социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажаришлари учун зарур чораларни кўришлари лозим.

ЕР ЮЗИДА МУСТАҲКАМ ТИНЧЛИК УЧУН

Колхозимиз деҳқонлари Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгаш ишини зўр эътибор билан кузатиб турдилар. Олий даражадаги бу кенгаш инсоният бахт-саодати учун, халқаро ҳамжиҳатлик ва дўстона алоқаларни мустаҳкамлаш учун, Европа қитъасида ва бутун Ер юзида доимий мустаҳкам тинчлик учун катта аҳамиятга эга эканлиги равшан.

Биз КПСС Марказий Комитети Бош секретари Леонид Ильич Брежневнинг кенгашда сўзлаган нутқидан ниҳоятда тўлқинландик. Нутқда Совет Иттифоқи бутун Ер юзида тинчликнинг қудратли қўрғони экани турли социал системадаги давлатлар ўртасида яхши қўшничилик ва ҳар томонлама дўстона ҳамкорлик сиёсатини оғишмай амалга ошириб келгани ва қатъият билан тинчлик сиёсатини амалга ошираётгани яна бир бор таъкидлаб ўтилди.

Биз ўртоқ Л. И. Брежневнинг кенгашда айтган фикрлари ва таклифларини тўла маъқуллаймиз. Чунки, бу фикр ва таклифлар жаҳон халқлари доимо тинчлик шароитида яшаб, эртанги кунларига комил ишонч билан қарашлари ҳақидаги катта ғамхўрликнинг ифодасидир.

Колхозимиз деҳқонлари КПСС XXIV съезди белгилаб берган Тинчлик программасини муваффақиятли равишда амалга ошириш йўлида зўр ғайрат билан меҳнат қилаётирлар. Унинчи беш йиллик ҳисобига дон, сут, гўшт ва пилла ишлаб чиқараётган хўжалигимиз аъзолари бу йил она-Ватанга 5300 тонна «оқ олтин» армуғон этишга аҳд қилишган. Пахта далаларида мўл-кўл ҳосил тўплаётган ва янги терим мавсумига қизғин тайёргарлик бошлаб юборган миришкор пахтакорларимиз жами ҳосилнинг 90 процентини фақат машиналар билан териб оладилар. Бу бизнинг КПСС XXV съездига муносиб совғамиз бўлади.

А. ТУРОНОВ,

Бекобод районидаги Дзержинский номли колхоз партия ташкилотининг секретари.

ПОРЛОҚ ИСТИҚБОЛИМИЗНИ ЎЙЛАБ

Бугун ер юзидаги барча тинчликсевар халқлар яна бир муҳим тарихий воқеанинг гувоҳи бўлиб турибдилар. Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашда иштирок этган давлатларнинг олий раҳбарлари Европа қитъасидаги халқлар тинчлиги ва хавфсизлигининг негизларини яратувчи муҳим ҳужжатга имзо чекдилар. Бу ҳужжат барча мамлакатларнинг тинчлиги, хавфсизлиги, турли соҳалардаги ҳамкорлигига доир энг актуал проблемаларнинг кенг доирасини ўз ичига олади, тинчликсевар халқларнинг порлоқ истиқболлари йўлида муҳим восита бўлиб хизмат қилади.

Бизнинг цех коллективи ҳам бу муҳим тарихий воқеани зўр хайрихоҳлик билан қарши олдилар. Улар айни кунларда иш суръатини янада жадаллаштириш йўлида барча имкониятларни ишга солмоқдалар. Натижада доимий мусобақадошимиз бўлган 2-цех коллективи қўлга киритаётган кўрсаткичлардан ҳам юқорироқ натижаларга эришиб, мусобақада пешқадамлик қилмоқдамиз.

Х. ФАТҲУЛЛАЕВ,

Оҳангарондаги 8-темир-бетон буюмлари заводи 1-цехининг бошлиғи.

РЕСПУБЛИКА КОЛХОЗЛАРИ, СОВХОЗЛАРИ ВА ТАЙЁРЛОВ ПУНКТЛАРИНИ 1975 ЙИЛГИ ПАХТА ҲОСИЛИНИ ТЕРИШ ВА ТАЙЁРЛАШГА ҲОЗИРЛАШ ТЎҒРИСИДА

(Боши 1-бетда).

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги, пахта тозалаш саноати ва тайёрлаш министрликлари Главсредазирсовхозстрой, область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари:

— Қўлда ва машинада терилиб давлатга топшириладиган пахтанинг сифатини ошириш юзасидан қатъий чоралар кўришлари;

— Пахта териш ва давлатга топшириш қоидалари, пишиб етилмаган пахтани теришга йўл қўймаслик ва пахтанинг ҳар хил латта-путта, мойлаш материаллари ва бошқа нарсалардан ифлосланишининг олдини олиш юзасидан колхозчилар ва совхозларнинг ишчилари билан инструктаж ўтказишни уюштиришлари;

— Машинада терилган пахтанинг ифлосланишини камайтирганлик учун, пахтани машина билан теришда бевосита банд бўлган ва давлатга юқори сифатли пахта топширилишини таъминлаётган ходимларни мукофотлаш учун тўланадиган қўшимча ҳақ суммасининг 50 проценти миқдоридаги пулдан фойдаланиш юзасидан белгиланган тартибни механизаторларга, барча колхоз ва совхоз ходимларига тушунтиришлари ҳамда ана шу мукофотларнинг тўғри тўланиши устидан контроль ўрнатишлари зарур.

Ўзбекистон Автомобиль йўллари қуриш ва фойдаланиш, Қишлоқ хўжалиги, Пахта тозалаш саноати министрликларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига ва область ижроия комитетларига автомобиль йўллари ва кўприкларни, шунингдек колхозлар, совхозлар ҳамда тайёрлов пунктларига борадиган йўлларни ремонт қилишни шу йил 20 августгача тамомлашни таъминлаш топширилди.

Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари барча колхозлар, совхозлар ва тайёрлов пунктларида ёнғинга қарши хавфсизликнинг ҳолатини ҳамда давлат ўт ўчириш назорати органлари тавсия этган тадбирларнинг бажарилишини шу йил 20 августгача текширишдан ўтказишлари зарур.

Ўзбекистон ССР Маданият, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш, соғлиқни сақлаш, алоқа министрликларига пахта теришда ва тайёрлашда банд бўлган колхозчиларга, совхозларнинг ишчиларига ҳамда бошқа ходимларга намунали хизмат кўрсатишни таъминлаш тадбирларини ишлаб чиқиш, ва амалга ошириш таклиф қилинди.

Область ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлигига, «Главсредазирсовхозстрой» ва унинг жойлардаги органларига колхоз ва совхозларнинг меҳнатга қобилиятли бўлган бутун аҳолисини ҳосил теримига жалб этиш юзасидан касаба союз ташкилотлари билан биргаликда тадбирлар ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, ҳар бир пахта териш машинасининг механик-ҳайдовчиси, ҳар бир теримчи кундалик нормани тўла ва ошириб бажариши учун социалистик мусобақани авж олдириш топширилди. Колхоз ва совхозларга пахта теримида банд бўлган механизаторларни, ишчилар ва колхозчиларни маънавий ва моддий рағбатлантириш чораларини кўриш тавсия этилди.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети пахта териш техникасини, механик-ҳайдовчиларини тайёрлашда ва янги ҳосил теримига тайёргарлик кўриш ҳамда теримни ўтказиш ва пахта тайёрлашда социалистик мусобақани кенг авж олдиришда комсомол ташкилотларининг кенг иштирок этишларини таъминлаши керак.

Қишлоқ хўжалиги ва тайёрлаш органлари ишчи ва хизматчиларининг касаба союзи республика, область ва район комитетлари совхозларнинг ишчилари, колхоз ва совхозларнинг механизаторлари меҳнатига ҳақ тўлашнинг белгиланган тартибининг тўғри қўлланилиши, ҳосилни йиғиштириб олишда иш ҳақининг ўз вақтида тўлаб турилиши устидан, шунингдек дефолиантлар билан ишлаган чоғда меҳнатни муҳофаза қилиш, техника хавфсизлиги ва саноат санитарияси қоидаларига риоя қилиш устидан контролни таъминлашлари керак.

Йиғим-теримнинг юксак суръатлари ва давлатга топшириладиган пахтанинг юқори сифати учун Қорақалпоғистон АССРни, областларни, районларни, колхозларни, совхозларни, илғор механизаторлар ва теримчиларни рағбатлантириш мақсадида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг қуйидаги кўчма Қизил байроқлари таъсис этилсин:

а) Қорақалпоғистон АССР ва областлар учун —иккита Қизил байроқ;

б) районлар учун — тўртта Қизил байроқ, булардан пахтанинг ингичка толали навларини давлатга топшираётган районларни рағбатлантириш учун битта Қизил байроқ ва қўриқ ерлардаги районларни рағбатлантириш учун битта Қизил байроқ;

в) совхозлар учун — учта Қизил байроқ, шу жумладан қўриқ ерлардаги совхозларни рағбатлантириш учун битта Қизил байроқ ва пахтанинг ингичка толали навларини топширадиган совхозлар учун битта Қизил байроқ;

г) колхозлар учун — иккита Қизил байроқ, шу жумладан пахтанинг ингичка толали навларини топширувчи колхозлар учун битта Қизил байроқ.

Кўчма Қизил байроқлар сентябрь ойи биринчи ўн кунлиги якунларидан бошлаб ҳар 10 кунда бир марта берилади. Қизил байроқларни берган вақтда планнинг бажарилиши, тайёрлаш суръатлари, тайёрланган пахтанинг сифати, машина терими планининг ҳамда уруғлик пахта териш ва топшириш планининг бажарилиши ҳисобга олинади.

Ингичка толали пахта етиштириш планига эга бўлган Бухоро, Қашқадарё ва Сурхондарё областларида, районларда ва хўжаликларда Қизил байроқларни берган чоғда ингичка толали пахта тайёрлаш планининг бажарилиши ҳам ҳисобга олиниши керак.

Қизил байроқларни топшириш билан айни бир вақтда Қорақалпоғистон АССРга ва областларга —илғор хўжаликларга сотиш учун иккитадан юк автомашинаси, иш унумдорлиги ва пахта териш сифати жиҳатидан энг яхши кўрсаткичларга эришган пахта териш машиналарининг механик-ҳайдовчиларига сотиш учун 4 та енгил автомашина ва пул билан мукофотлаш учун 2 минг сўмдан пул; районларга — илғор хўжаликларга сотиш учун биттадан юк автомашинаси, энг яхши механик-ҳайдовчиларга сотиш учун 2 тадан енгил автомашина ва илғорларни мукофотлаш учун 500 сўмдан пул; совхозларга — энг яхши механик-ҳайдовчиларга сотиш учун биттадан енгил автомашина ва илғорларни мукофотлаш учун 300 сўмдан пул ҳамда колхозларга — энг яхши, механик-ҳайдовчиларга сотиш учун биттадан енгил автомашина ва илғорларни мукофотлаш учун 200 сўмдан пул ажратилсин.

Қизил байроқлар Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлигининг, Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлигининг, Ўзбекистон ССР Марказий Статистика Бошқармасининг ҳамда қишлоқ хўжалиги ва тайёрлаш ишчилари ҳамда хизматчилари касаба союзи республика комитетининг тақдимига мувофиқ берилади.

Область партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига ва область ижроия комитетларига пахта йиғим-теримида илғор районларга, колхоз ва совхозларга топшириш учун кўчма Қизил байроқлар таъсис этиш, шунингдек ғўзаларни дефолиация қилишда қатнашаётган самолётларнинг ва ердаги агрегатларнинг экипажларини рағбатлантириш чораларини кўзда тутиш тавсия этилди.

Республика, область ва район газеталарининг редакцияларига, ЎзТАГга, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг телевидение ва радио эшиттириш Давлат комитетига йиғим-теримга тайёргарликнинг, янги ҳосилни териш ва топширишнинг боришини газета саҳифаларида, телевидение ва радио орқали мунтазам равишда ёритиш топширилди.

Республика газеталарининг саҳифаларида Ҳурмат тахтаси таъсис этилади, бу ҳурмат тахтасига пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарган областлар ва районлар ёзиб борилади.

* * *

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети партия, совет, қишлоқ хўжалик ва тайёрлаш органлари, колхоз ва совхозлар пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисида партия ва ҳукуматнинг ғамхўрлигига жавобан давлатга 5 миллион 200 минг тонна пахта топшириш юзасидан беш йилликнинг якунловчи йили социалистик мажбуриятининг бажарилишини таъминлайдиган барча тадбирларни кўрадилар, деб ишонч билдирадилар.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

ЕМ-ХАШАК ТАЙЁРЛАШНИ АВГУСТДА ТУГАЛЛАЙЛИК

Республика фермалари ва далаларининг меҳнатчилари бу йилги мураккаб шароитларда вужудга келган қийинчиликларни бартараф этиб, ем-хашак тайёрлаш суръатларини кучайтирмоқдалар. Август ойининг бошларига келиб, республика колхоз ва совхозларида 2 миллион 900 минг тоннадан кўпроқ—топшириққа нисбатан 63 процент миқдорда хашак тайёрланди ва 1 миллион 420 минг тонна—топшириққа нисбатан 78 процент миқдорда сенаж ғамлаб қўйилди.

Андижон областининг, Янгиқўрғон, Шаҳрисабз, Фориш, Вобкент ва Қарши районларининг хўжаликлари хашак тайёрлаш йиллик топшириғини бажариб бўлдилар. Норин, Учқўрғон, Шаҳрисабз, Наманган, Денов, Сариосиё, Сирдарё, Оққўрғон, Бўка, Қуйи Чирчиқ ва бошқа бир қанча районларнинг хўжаликлари сенаж бостириш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажардилар.

Илғор хўжаликлар ва районлар беданинг учинчи ўримини тугаллаб, тўртинчи ўримга киришдилар.

Аммо ем-хашак тайёрлаш ҳамма жойда ҳам яхши бораётгани йўқ. Кўпгина хўжаликлар, бир қанча районлар беда ўримини пайсалга солмоқдалар, ички резервлардан етарли фойдаланмаётирлар, моддий ва меҳнат ресурсларини ишлаб-чиқариш тармоқларига тўғри тақсимламаётирлар, ем-хашак тайёрлашда орқада қолмоқдалар. Тахтакўпир, Тўрткўл, Нукус, Чимбой, Томди, Ғиждувон, Ғаллаорол, Деҳқонобод, Ғузор, Чуст, Тўрақўрғон, Косонсой, Нарпай, Ховос, Пискент, Ўзбекистон, Қува районларининг ва Хоразм областидаги ҳамма районларнинг хўжаликлари хашак тайёрлаш йиллик топшириғини 25—30 процент бажардилар, холос.

Шу районларнинг раҳбарлари қолоқликни тугатиш учун таъсирчан чоралар кўрмаётирлар. Ўтган бир ҳафта ичида шу районларда ем-хашак тайёрлаш суръатлари ҳатто кескин камайиб кетди. Когон, Навоий, Мирзачўл, Оқолтин, Ворошилов, Оҳангарон, Бўстонлиқ районларининг хўжаликларида эса шу муддат ичида бирон килограмм сенаж бостирилмади.

Шошилинч чоралар кўриб, ем-хашак тайёрловчи бригадаларни техника ва ишчи кучи билан яхшироқ таъминлаш, дағал хашак тайёрлашни кенг авж олдириш, қолоқликка тез барҳам бериш зарур.

Андижон ва Сирдарё областларининг меҳнатчилари маккажўхоридан силос бостиришни уюшқоқлик билан бошлаб юбордилар. Аммо умуман республикада силос бостириш суръатлари бултурги даражадан орқада қолмоқда. Хўжаликларнинг раҳбарлари, мутахассислар силос йиғиштириш техникасини тезроқ ремонтдан чиқаришлари, маккажўхоризорлардаги ўрим ишлари фронтини кенгайтиришлари, силос йиғиштириш комбайнларининг юксак унум билан ишлашига эришишлари, силос бостиришни қисқа муддатларда тугаллашлари лозим. Сўталари дон учун қайириб олингандан кейин, маккажўхорининг қуруқ поясидан силос бостиришга алоҳида эътибор берилиши керак.

Гўшт, сут етиштиришни кўпайтириш ва чорвачиликнинг самарадорлигини ошириш кўп жиҳатдан ем-хашакнинг тўйимлигига, улардаги оқсил моддаларнинг мувозанатига боғлиқ бўлади. Химия бу ишда ёрдам беради. Синтетик мочевина (карбамид) кавш қайтарадиган моллар—қорамол ва қўйларни боқиш учун протеин ўрнига ўтиши мумкин. Илм-фан маълумотларига қараганда рационга киритилган ҳар килограмм карбамид ем-хашак таркибидаги 2,6 килограмм протеиннинг ўрнини босиши, умуман олганда эса кавш қайтарадиган молларнинг ҳазм қиладиган умумий эҳтиёжининг 25-35 процентини қондириши мумкин.

Карбамидни силос массасига қўшиш—ундан фойдаланишнинг энг оддий, қулай ва истиқболли усулидир. Силос бостириш жараёнида ҳар тонна масса ҳисобига 4-5 килограмм миқдорида карбамид қўшилади. Карбамидни силос массасига қўшишни дозаторлар ёрдамида осон механизациялаштирса бўлади.

Маҳаллий қишлоқ хўжалиги органлари, «Узсельхозтехника» бостириладиган жамики силос массасига карбамид қўшиш учун ҳамма чораларни кўришлари зарур. Жойларнинг ўзида карбамид қўшиб маккажўхоридан силос бостириш усулларини кўрсатиш ва шу масалага бағишланган семинарлар ўтказиш керак.

Витаминли ўт талқони тайёрлаш сифатли ем-хашакни кўпайтиришнинг муҳим резервларидан биридир. Ҳозирги вақтда республика колхоз ва совхозларида АВМ агрегатларидан 115 таси ишлаб турибди шу агрегатлар ёрдамида 34 минг тонна беда талқони тайёрланди ёки план 29 процент бажарилди. Қорақалпоғистон АССР, Жиззах, Хоразм Бухоро ва Наманган областларининг колхоз ва совхозлари шу қимматли озуқани тайёрлаш соҳасида орқада қолмоқдалар. Қорақалпоғистон Автоном республикасида мавжуд 34 та АВМ агрегатларидан атиги 13 таси ўрнатилган, ишлаб турган ҳар бир агрегат ҳисобига атиги 60 тонна ёки нормада белгиланганидан 5-6 баравар кам витаминли талқон тайёрланган. Жиззах, Фарғона, Хоразм ва Наманган областларида ҳам аҳвол шундай.

Дағал ҳашак кўп миқдорда тайёрланаётган бу йилги шароитда ем-хашакнинг тўйимлилик хусусиятларини ҳамма чоралар билан ошириш талаб этилади, бунда уларни тўйимли донадор ем ҳолига келтириш усулини ҳам ишга солиш керак. Шу сабабли барча мавжуд «ОГМ» агрегатларидан фойдаланиш, уларнинг юксак унум билан ишлашини таъминлаш ва ғоят тўйимли донадор озуқа ишлаб чиқариш топшириқларининг сўзсиз бажарилишига эришиш лозим.

Ем-хашак тайёрлашда ҳал қилувчи давр бошланди. Партия, совет ва қишлоқ хўжалиги органларининг, хўжалик раҳбарлари ва мутахассисларининг асосий эътиборини пахта теримига оммавий равишда киришиладиган пайтгача ҳамма резервлардан тўғри ва ғоят самарали фойдаланишга, барча меҳнат ресурсларини ем хашак тайёрлашга сафарбар этишга қаратиш ҳамда ҳар бир колхоз ва совхознинг пичан, сенаж, силос ва бошқа турдаги ем-хашак тайёрлаш юзасидан олган мажбуриятларининг сўзсиз бажарилишига эришиш ҳозирги энг муҳим вазифадир.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

ЧОРВАДОРЛАРГА ОТАЛИҚ ЁРДАМИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Тошкентдаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Узсельхозтехника» тажриба ремонт-механика заводи коллективининг колхоз ва совхозларнинг ишлаб турган ва қурилаётган чорвачилик комплексларига оталиқ ёрдамини бериш тўғрисида республикадаги барча саноат корхоналарига Мурожаатини маъқуллади.

Область ва район партия комитетларига бу Мурожаатни саноат корхоналарининг, «Узсельхозтехника» бирлашмаларининг партия йиғилишларида муҳокама қилиб, технология ускуналари ва механизмлардан фойдаланишда чорвачилик комплекслари ҳамда фермаларига доимий конкрет оталиқ ёрдамини уюштириш топширилди.

Республика ва область газеталари редакцияларига чорвачиликка оталиқ ёрдами кўрсатиш соҳасида саноат корхоналари қилаётган ишларни мунтазам равишда ёритиш топширилди.

ТОШКЕНТДАГИ МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ «УЗСЕЛЬХОЗТЕХНИКА» ТАЖРИБА РЕМОНТ-МЕХАНИКА ЗАВОДИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРНИНГ ИШЛАБ ТУРГАН ВА ҚУРИЛАЁТГАН ЧОРВАЧИЛИК КОМПЛЕКСЛАРИГА ОТАЛИҚ ЁРДАМИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА ЎЗБЕКИСТОН ССРДАГИ БАРЧА САНОАТ КОРХОНАЛАРИ КОЛЛЕКТИВЛАРИГА

МУРОЖААТИ

Сўнгги йилларда республикада пахта етиштириш кўпайиши билан бирга чорвачиликни ривожлантириш суръатлари ҳам жадаллашди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI Пленуми қимматли озиқ-овқат маҳсулотларини жойларнинг ўзида етиштириш ҳисобига аҳолининг шу маҳсулотларга бўлган талаб-эҳтиёжини тўлароқ қондириш тўғрисида мамлакат пахтакор республикаларининг партия-хўжалик активи йиғилишида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев қўйган вазифани бажара бориб, 1975—1980 йилларда концентрациялаш, ихтисослаш ва кооперациялаш негизида чорвачиликни янада ривожлантириш юзасидан белгиланган конкрет тадбирларни маъқуллади. Чорвачилик комплекслари, паррандачилик фабрикалари ва фермалар қуриш ҳамда реконструкция қилиш, улардаги сермеҳнат жараёнларни механизациялаш гўшт, сут, тухум етиштиришни саноат негизига кўчириш юзасидан катта программа белгиланди.

Биз ана шу ғоят катта ишда, республикадаги саноат корхоналари қишлоқ меҳнатчиларига доимо таъсирчан ёрдам бериб туришлари лозим деб ҳисоблаймиз. Ўнлаб чорвачилик комплекслари шу йилнинг ўзидаёқ ишга туширилади. Бу комплекслар, одатда, юксак даражада механизациялашган бўлиб, серунум машиналар, механизмлар, ускуналар билан жиҳозланган жуда кўп турли технология линияларига эга. Буларнинг ҳаммаси фермаларнинг машина-ускуналарига юксак малакали хизмат кўрсатишни, саноат усулидан фойдаланишни ташкил этишни талаб қилади.

Тошкентдаги «Узсельхозтехника» тажриба ремонт-механика заводининг коллективи лойиҳада белгиланган қувватларни тезроқ ўзлаштиришнинг, чорвачилик комплексларининг самарали ишлашини таъминлашнинг ғоят муҳимлигини тушуниб, Тошкент областидаги Оҳангарон районида ўн минг бош қора молни ўстириш ва сўқимга боқиш юзасидан чорвачилик комплексини ўз оталиғига олади. Биз ўз зиммамизга қуйидаги мажбуриятни оламиз:

— комплекс технология линияларини ремонт қилувчи ва созловчи махсус устахона ташкил этамиз ва машина-ускуналарини созлашда мунтазам равишда ёрдам берамиз;

— технология линияларига ностандарт запас қисмларни тайёрлаб берамиз ҳамда ана шу линияларнинг соз бўлишини таъминлаймиз, шунингдек бир кеча-кундузда 100 тонна хлорелла суспензияси ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган хлорелла етиштирувчи қурилмаларни барпо этиш ва монтаж қилишда техникавий ёрдам берамиз;

— комплекс эҳтиёжлари учун қирқиш ва ўлчаш асбобларини, шунингдек, зарур материал ва электродларни мунтазам равишда ажратамиз;

— слесарлар, электриклар, станокчилар, сантехниклар ва ана шу касбдаги бошқа ишчиларни тайёрлаш ва малакасини оширишда доимо ёрдам берамиз;

— комплекснинг технологик ва автоматик системаларини такомиллаштириш ҳамда модернизациялашда доимо инженер-техникавий ёрдам берамиз.

Биз республика барча саноат корхоналарини биздан ибрат олиб, ишлаб турган ва қурилаётган чорвачилик комплекслари, фермалари ва паррандачилик фабрикаларини оталиққа олишга чақирамиз.

Саноат корхоналари ходимларининг ёрдами чорвачилик фермаларининг меҳнатчиларига чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, шу маҳсулотлар билан аҳолини таъминлашни яхшилаш соҳасидаги масъулиятли вазифани муваффақиятли равишда бажариш имконини беради.

Ушбу Мурожаат завод ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларининг умумий йиғилишида қабул қилинган.

ТАРАҚҚИЁТ ВА САМАРАДОРЛИК

Тараққиёт илгарилаб борган сари корхоналарда ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий талабларни, ички резерв ва имкониятларни ҳисобга олиб бориш, коллектив аъзоларининг сиёсий онгини ошириш ва иқтисодий билим асослари билан қуроллантириб бориш зарур бўлиб қолади.

Шаҳар саноат корхоналари орасида мунтазам юқори кўрсаткичларга эришиб, тўққизинчи беш йиллик вазифаларини муваффақиятли бажариб бораётган Тошкент тракторсозлик заводида ана шу муҳим масалаларга жиддий эътибор берилади. Тўққизинчи беш йилликнинг ўтган даври мобайнида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми уч баравардан зиёд ортди. Саккизта ишлаб чиқариш ва иккита ёрдамчи цехлар қуриб ишга туширилди. Қишлоқ хўжалик машиналарининг 500 хилдан ортиқ қисмларини тайёрлаш янгидан ўзлаштирилди.

Бугунги кунга келиб, корхона бир йилда ўрта ҳисобда 21 минг трактор, 35 минг 800 прицеп ишлаб чиқариш қувватига эга бўлди. Эндиликда илғор коллектив ҳар йили дала меҳнаткашларига пландан ташқари 630 дан ортиқ трактор, 100 дан зиёд прицеп ва қарийб 12 минг сўмлик эҳтиёт қисмлар етказиб бераётир.

Заводда маҳсулот сифатини яхшилашга ҳам алоҳида эътибор берилмоқда. 4 та асосий ишлаб чиқариш цехларида маҳсулотларни нуқсонсиз тайёрлаш методи жорий этилган. Натижада шу цехлардаги ишчиларнинг 85 процентидан кўпроғи юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

Ўзининг шахсий тамғасига эга бўлган ишчилар сони ҳам ортиб бораяпти. Ҳозир улар сони 140 кишига етди. Корхона конструкторлари ва инженер-техник ходимлари ҳам машиналарнинг сифатини яхшилаш йўлида тинимсиз изланишаётгани туфайли бу ерда тайёрланаётган прицепларга давлат Сифат белгиси берилган.

Корхонада ишлаб чиқариш тўхтовсиз давом этар экан, йил давомида бирқанча ижтимоий-иқтисодий, техникавий ва ташкилий масалалар кўрилади, янги-янги тадбирлар ишлаб чиқилади ва амалга оширилади. Булар меҳнат унумдорлигини юксалтиришга, кам ҳаражат қилиб, кўп ва сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга, ишчи-хизматчиларнинг маданий-маиший турмуш шароитини яхшилашга ва моддий фаровонлигини оширишга қаратилади. Масалан, трактор заводида меҳнат унумдорлиги йилига ўртача 6 процентдан ортиб, ўртача ойлик иш ҳақи 160 сўм атрофида бўлаётир. Биргина ўтган йилнинг ўзида ишчиларнинг турли эҳтиёж ва талабларини қондириш учун моддий рағбатлантириш фондидан 1 миллион 355 минг сўм маблағ сарфланди.

Корхонада янги техникани жорий этиш ва ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш бўйича тинимсиз иш олиб борилади. Ўтган йили ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаштириш, автоматлаштириш ва янги технологик жараёнлар бўйича 209 мингдан зиёд иқтисодий самара берадиган 64 та амалий тадбир жорий этилди. Шу жумладан 14 та янги махсус штамп дастгоҳлари, 31 та автомат ва ярим автомат дастгоҳлар, металл кесувчи мосламалар ва бошқа турли асбоб-ускуналар ўрнатилди.

Ихтирочи ва рационализаторлар сафи ҳам йилдан-йилга кенгайиб бормоқда. Ҳозир 650 дан ортиқ ихтирочи ва рационализатор актив фаолият кўрсатяпти. Ҳар йили улар томонидан киритилаётган 300 дан ортиқ қимматли таклифлар жорий этилмоқда. Айниқса, В. Жабборов, С. Чумаев, И. Серебряков ва А. Симаненколарнинг таклифлари йилига 3 минг сўмдан 34 минг сўмгача иқтисодий самара бераётир.

Корхонада трактор ва прицепларни йиғишда меҳнат сарфини нормаллаштириш ва камайтириш имконини берувчи техник жиҳатдан асосланган нормалар ишлаб чиқилди ва жорий қилинди. Натижада трактор ишлаб чиқаришда меҳнат сарфи 30,3 процент, прицеп тайёрлашда эса 14,2 процент камайди.

Завод маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари корхонанинг ишлаб чиқариш қувватини юксалтириш йўлида социалистик мусобақанинг таъсирчан кучидан самарали фойдаланмоқдалар. Ҳар бир цех, участка, бригада ва алоҳида ишчилар ўртасида ўзаро мусобақа кенг йўлга қўйилган. Мусобақа шартномаси асосида иш юритаётган 123 бригада, 96 участка коллективлари тўққизинчи беш йиллик планини муддатидан илгари бажариш ҳаракатида актив иштирок этиб келди. Уларнинг аксарияти ўз зиммаларига олган юксак мажбуриятларини бажардилар.

Завод ўзининг хўжалик фаолиятида кўпгина ютуқларни қўлга киритиб, энг асосий иқтисодий кўрсаткичларни мунтазам яхшилаб бораётган бўлсада, қўлдан бой бераётган имкониятлар, зудлик билан бартараф этилиши лозим бўлган нуқсонлар ҳам йўқ эмас. Ишлаб чиқаришнинг бир меъёрда давом этмаслиги, умумзавод ишлаб чиқариш ҳаражатларининг пландагидан ошиб кетиши, айрим прицепларни йиғиш жараёнида технологик талабларга риоя қилмаслик каби ҳоллар содир бўлади. Бундан ташқари корхонадаги ёрдамчи хўжаликлардаги ишчилар сони асосий ишлаб чиқаришдаги ишчилар сонидан ортиқдир. Бундай ҳол ёрдамчи цехлардаги ишлаб чиқариш жараёнларини такомиллаштиришни, қўл меҳнатини механизациялаштиришни талаб қилади.

Ҳали ишга туширилмаган кўпгина ички резерв ва имкониятлар мавжуд. Шулардан асосийси иш вақтининг йўқотилишини камайтиришдир. Агар бунга эришилса, фойдали иш вақти 25—28 процент ортган бўларди.

Йўл қўйилаётган ана шу камчиликлар партия, касаба союз ташкилотларининг диққат марказида турипти. Улар моҳир мутахассислар ёрдамида ишлаб чиқариш жараёнларини янада такомиллаштириш ва меҳнат интизомини мустаҳкамлашга қаратилган бир қатор амалий тадбирлар планлаштиришган ва у жадал суръатлар билан жорий этилмоқда.

В. УМАРОВ,
Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтининг катта ўқитувчиси.

**

Ғазалкент консерва заводи ишчилари КПСС XXV съезди шарафига мусобақалашиб иш суръатини тобора жадаллаштирмоқдалар. Айниқса, фабрикат цехи коллективи қўлга киритаётган ютуқлар қувончлидир. Улар шу йилги янги мева ҳосилидан минглаб шартли банка мураббо, жем ва шарбатлар тайёрлаб қўйишди. Суратда: (чапда) цехнинг илғор ишчилари Тамара Винокурова билан Вера Канопп янги маҳсулотларни кўздан кечиришмоқда.

И. Портнов фотоси.

**

ФАРОВОНЛИК САРИ

Карл Маркс номли колхозга бориб қолгудек бўлсангиз, ўнг томонда план асосида қурилиб, бир текисда саф тортган уйларга кўзингиз тушади. Кўчалар асфальтланган, икки томонида тераклар қатор. Колхоз правлениеси жойлашган бино кўча ҳуснига ҳусн қўшиб турибди.

Колхоз партия ташкилотининг секретари ўртоқ Молдабек Қосимов билан шу ерда учрашдик. У киши колхоз ҳаёти ҳақида мароқ билан ҳикоя қилди. Колхозда 679 хонадон бўлиб, барча уйлар янги типда қурилган, ҳар бир уйда радиотелевизор бор, газ ёниб турибди. Колхознинг 7 пахтачилик бригадаси бўлиб, улар шинам шийпон, қизил бурчакларга эга. Идоранинг ўнг томонида колхознинг 140 ўринли типовой болалар боғчаси ва ясли жойлашган. Янги замонавий медицина асбоблари билан жиҳозланган 250 ўринли шифохона, дорихона, ҳаммом ва ёзги кинотеатр биноси, «Пахтагул» номли универмаг қишлоқ жамолини очиб турибди.

Колхознинг ҳар томонлама юксалишида депутатлар хизмати катта. Область Советининг депутати Гулжаҳон Амреева ва унинг турмуш ўртоғи, қишлоқ Совети депутати Сафарали Амреев, қишлоқ Совети депутати Мавжуда Абдуллаева, район Совети депутатлари Озода Холбоева, Ортиқ Бекенова сингари халқ вакиллари ишлаб чиқаришда ва ижтимоий ҳаётда актив иштирок этишиб, хўжалик тараққиётига, қишлоқ ободончилигига муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

И. АҲМЕДОВ,
Юқори Чирчиқ райони.

ЯНГИ МАЖБУРИЯТ, ЯНГИ РЕЖАЛАР

Бўка районидаги колхозларда ярим йиллик ҳисобот мажлислари бўлиб ўтди. Колхозчилар ярим йиллик иш якунларини муҳокама қилиб, ютуқ ва камчиликларни айтиб, навбатдаги режаларини тузиб чиқдилар. Ўз имкониятларини ҳисобга олиб, тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида бўлажак КПСС XXV съезди шарафига қўшимча мажбурият олдилар.

«Партия XIX съезди» колхози аъзоларининг йиғилиши «1260 гектар пахта майдонидан пландаги — 22,6 ўрнига 32 центнердан ҳосил етиштирайлик!» шиори остида ўтди. Бу ўтган йилги олинган ҳосилдан 3,5, пландагидан 9,4 центнер кўп, демакдир. Пайкалларда кўчат анча сероб. Мажбуриятни бажариш учун замин яратилган. Мажлисда сўзга чиққан сувчи Пирназар Худойназаров, бригада бошлиқларидан Жумабой Сиддиқов, Аҳмад Душабоев ва бошқалар ўз зиммаларига қўшимча мажбурият олиш билан бирга август ойи учун белгиланган тадбирлар ҳақида мароқ билан гапирдилар.

— Мажбуриятимизни бажарсак, янги қарорга мувофиқ 64946 сўм қўшимча даромад оламиз. Шундан 32470 сўмини колхозчиларимиз олади. Биз бунга август ойида ишни кучайтирсак, ғўзага кўпроқ гўнг солиб, камида 1,5—2 марта сув бериб культивация қилган, ғўзани ҳашаротдан сақлаб қолгандагина эришамиз, — деди бригада бошлиғи Аҳмад Душабоев.

Колхоз аъзолари мажбуриятдаги 4320 тонна пахтанинг 3200 тоннасини машина билан териб олишни мўлжалламоқдалар. Бунинг учун терим агрегатлари тўла ремонтдан чиқариб қўйилган. Янгидан 7 та 90х7 схемасида ишлайдиган пахта териш машинаси сотиб олинган.

Мажлисда чорвачилик соҳасида жиддий бурилиш бошланганлиги алоҳида қайд этилди. 1966 йилда 53 тонна, ўтган йили 159 тонна сут етиштирилган. Бу йил олти ойда 120 тонна сут сотилган. Йил охиригача 420 тонна сут тайёрлаш мўлжалланмоқда.

Маълумки, бултур қўшни Фрунзе номли колхозда айрим бригадаларда сув кам бўлганлиги туфайли ҳосилдорлик паст бўлган эди. Бу йил эса ярим йиллик умумий мажлисда колхозчилар пахта ҳосилдорлигини 30 центнерга етказиш, дон учун экилган маккажўхоридан 70 центнердан ҳосил олиш, ҳар бир сигирдан соғиб олинадиган сут миқдорини 3 минг литрга етказиш тўғрисида мажбурият олдилар.

Кекса колхозчи, Шукур ота Ниёзов мажлисда бундай деди:

— Пахтани бор қиладиган ёки йўқ қиладиган ой — август. Август ойида ҳушёр бўлмаган, ишни сал бўлса ҳам бўшаштирган деҳқон кўп нарсани ютқазади. Бу ерда сўзлаган баъзи бригада бошлиқлари, мунча гектар қолоқ ерим бор, уни қўшимча парвариш қилиб етказиб оламан дейишди. Агар қолоқ ғўзага қараб, яхши ўсганига қарамай қўйган киши ютқазади.

Унга ҳам, бунга ҳам баббаробар ишлов бериш керак. Бирорта пайкал назаримиздан четда қолмасин.

Умумий мажлис қатнашчилари 1 августдан 10 сентябргача пахта орасида ишлашга қарор қилдилар. Шу муддат ичида ғўзага 1,5—2 марта сув қўйилади, Сувчилар 90 кишига етказилди. Карта четидаги ўтлар олиниб, дарахт шохлари буталанди. 69 гектар ердаги авжи паст ғўзаларга гўнг солиб, алоҳида ишлов берилади. Териш машиналарининг ремонти 15 сентябргача тугалланади.

Б. ХАЛИЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

«ЛЕНИНИЗМ» КОЛХОЗИДА

77 ТОННА ГЎШТ

Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхози чорвадорлари КПСС XXV съезди шарафига бошланган мусобақани кенг қулоч ёйдириб, кўплаб чорва маҳсулотлари тайёрламоқдалар. Хўжаликда чорва қишловига тайёргарлик намунали йўлга қўйилган. Дағал хашак тайёрлаш жадал суръатлар билан олиб борилмоқда.

Хўжаликда бўрдоқига қўйилган ҳар бир қорамол бир кеча-кундузда 800 граммгача семирмоқда. Саъдулла Иноғомов, Зоир Иброҳимов, Ғулом Иброҳимов, Рамазон Халилов каби молбоқарларнинг унумли меҳнат қилишлари туфайли давлатга 66 ўрнига 77 тоннадан гўшт топширилди. Гўштга топширилган қорамолнинг тирик вазни 387 килограммга тўғри келади.

Бўрдоқичилар яна қўшимча олти тонна гўшт сотиш мажбуриятини олдилар.

ПЛАН — 200 ПРОЦЕНТ

Қурбон Ризаев бошлиқ товуқчилик фермасида иш қизғин. Унсин Отахўжаева, Рафида Муротасилдова каби паррандабоқарлар товуқларни зооветеринария қоидаларига тўла риоя қилиб, парваришлаётганликлари туфайли кўплаб тухум олиняпти. Давлатга тухум топшириш йиллик плани 200 процент қилиб бажарилди.

ЯНГИ УЙЛАР

Колхозда экспериментал посёлка қуриб битказилди. Янги типда қурилган посёлкадаги турар-жойларнинг кўпчилиги кўшқаватлидир. Уларда барча қулайликлар мавжуд. Ҳозир шу биноларнинг бир қисми пардоздан чиқарилиб, фойдаланишга топширилди. Шофер Одил Юсупов, механизатор Даврон Улуғхўжаев, колхозчи Файзулла Маслонов, зооветеринария врачи Рашид Ашуров ўртоқларга янги уйларнинг калитлари берилди. Уйларнинг ҳар бири беш хонадан иборат. Бинонинг ёнида томорқа учун 0,10 гектар ер ва молхона бор.

М. ҒОЗИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

МУСТАҲКАМ ЗАМИН

Жаҳондаги турли мамлакатларнинг таниқли давлат ва жамоат арбоблари, газеталар, радио ва телевидениенинг сиёсий обзорчилари Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган кенгаш якунларини ҳамон кенг муҳокама қилмоқдалар. Якунловчи ҳужжатда баён этилган давлатлар ўртасидаги муносабатларнинг тўғри ва адолатли принципларини амалда жорий этиш, бу принципларни халқаро ҳаёт қонунига айлантириш зарур эканлигини таъкидламоқдалар.

Жаҳон матбуоти ўз шарҳларида Хельсинкидаги тарихий анжуманда КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг сўзлаган нутқи тинчлик ва халқлар хавфсизлигини тобора мустаҳкамлаш тўғрисидаги чексиз ғамхўрлик билан тўлиб-тошганлигини уқтириб ўтмоқда.

БУДАПЕШТ. Венгрия Социалистик Ишчи партиясининг марказий органи «Непсабадшаг» газетаси кенгашнинг якунловчи ҳужжатида тинч-тотув яшашнинг, кескинликни юмшатиш жараёнини мустаҳкамлаш ва чуқурлаштиришнинг асосий принциплари баён қилинганлигини таъкидлайди. «Непсава» газетаси бундай деб ёзади: Л. И. Брежневнинг Хельсинкида сўзалган нутқини жаҳон жамоатчилиги зўр эътибор билан кутиб олинганлиги табиий бир ҳолдир, чунки КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Европада хавфсизлик ва ҳамкорликни таъминлаш йўлида энг атоқли курашчиларидан бири.

ВАРШАВА. «Глос Праци» газетаси қуйидагиларни уқтириб ўтади: Ташқи сиёсатнинг ленинча принципларига асосланган кенгашни чақириш ғоясини социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари илгари сурган эди. Лекин биз кенгашнинг муваффақиятли тугалланишига қитъамиздаги барча сиёсий кучларнинг биргаликда эришган муваффақиятидир деб қараймиз. Бу сиёсий кучлар тинч-тотув яшашни ва ҳамкорлик қилишни Европада ўзаро муносабатларнинг бирдан бир мақбул йўли сифатида маъқулладилар.

(ТАСС).

ЯЛПИ ТИНЧЛИК МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

НЬЮ-ЙОРК, 5 август. (ТАСС). Қуролсизланиш тўғрисида жаҳон конференциясини чақириш ҳақидаги Совет Иттифоқининг таклифи Бирлашган Миллатлар Ташкилотида кенг кўламда маъқулланмоқда. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қуролсизланиш бўйича жаҳон конференцияси билан шуғулланувчи махсус комитетида мунозараларнинг бориши шундан далолат бермоқда.

Польша вакили З. Людвичак шундай конференциянинг ўтказилишини бутун инсоният ялпи қўллаб-қувватламоқда ва бу эса унинг манфаатларига мос бўлиб тушади, деб айтди. Болгария вакили Г. Гелев қуролсизланиш бўйича жаҳон конференциясининг чақирилиши БМТга аъзо бўлган давлатлар мутлақ кўпчилигининг орзу-умидларини, жаҳон прогрессив жамоатчилигининг фикри-зикрини ифодалаётганлиги учун ҳам БМТ Бош ассамблеяси шу конференцияга самарали тайёргарлик кўриш йўлида қаттиқ туриши керак, деб уқтириб ўтди.

Кўпгина ҳукуматлар қуролсизланиш бўйича жаҳон конференциясининг тезроқ чақирилишини талаб қилдилар, деди Монголия Халқ Республикасининг вакили С. Пурцагноров. Бу эса қуролланиш пойгасининг давом этаётганлигидан халқлар ташвишланаётганлигини кўрсатади. Шу муносабат билан МХР вакили мустаҳкам тинчлик ва қуролсизланиш учун курашда Совет Иттифоқининг ҳамда шахсан КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг катта ҳисса қўшганлигини таъкидлаб ўтди.

Италия вакили Ф. Лей Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган кенгашнинг натижалари халқаро кескинликни тобора юмшатиш ишига ҳисса бўлиб қўшилади ва тўла қуролсизланиш йўлида қўйилган янги қадам бўлади, деб ишонч билдирди. Бу эса Италия ҳукумати интилаётган мақсаддир, ва Италия ҳукумати қуролсизланиш бўйича жаҳон конференциясининг чақирилиши шундай мақсадга эришиш учун кўмаклашади, деб ишонишни истайди, деди у.

Ж. ФОРДНИНГ РАСМИЙ САФАРЛАРИ

БУХАРЕСТ. АҚШ президенти Ж. Форднинг Руминияга расмий визити тамом бўлди.

Визит чоғида Румйния Социалистик Республикаси президенти Н. Чаушеску билан Ж. Форд ўртасида музокаралар бўлиб ўтди. Музокаралар вақтида икки томонлама муносабатларга ва ҳозирги халқаро аҳволга доир масалалар муҳокама қилинди.

Визит охирида Руминия — Америка қўшма ахбороти имзоланди. Ахборотда, жумладан, Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгаш ишларининг муваффақиятли тамомланиши қитъада хавфсизликни таъминлаш ва ҳамкорликни ривожлантириш йўлида қўйилган муҳим қадам эканлиги уқтириб ўтилади ва Хельсинкида қабул қилинган якунловчи ҳужжатдаги барча қоидаларга амал қилиш зарур эканлиги таъкидланади.

БЕЛГРАД. АҚШ президенти Ж. Форд расмий визит билан бу ерга келди. АҚШ давлат секретари Г. Киссинжер ҳам у билан бирга келди.

(ТАСС, 4 август).

ҚУЁШ НУРЛАРИ ЁРДАМИ БИЛАН

НЬЮ-ЙОРК, 4 август. (ТАСС). Америка олимлари ва мутахассислари қуёш энергиясидан фойдаланиш лойиҳаларини ишлаб чиқмоқдалар. Ҳозир Лос-Анжелесда ўтказилаётган халқаро конгрессда биноларни иситиш ва совутиш системалари, шунингдек қуёш энергияси билан ишлайдиган ҳар хил рўзғор буюмлари (транзисторли приёмниклардан тортиб қўл соатларигача) намойиш қилиб кўрсатилмоқда.

Олимларнинг фикрича, кўрсатилаётган экспонатларнинг бир қанча нуқсонлари бор. Бироқ, такомиллаштириш проблемаси муваффақиятли равишда ҳал қилиниши мумкин.

Қуёш энергиясидан фойдаланиш халқаро жамиятининг президенти Ж. Лофнинг ҳисоблашларига кўра, ҳозирги вақтда қуёш нурлари ёрдами билан иситиш ўз қиймати жиҳатидан электр энергия асосида иситиш билан ҳозирнинг ўзидаёқ муваффақиятли равишда рақобат қилиши мумкин.

МОЗАМБИК. Мозамбикни озод қилиш фронти жангчилари маҳаллий аҳоли томонидан доимо хайриҳоҳлик билан қарши олинадилар. Суратда: Бейра шаҳарлик қизлар уларга гулдасталар совға этишмоқда.
БТА—ТАСС фотоси.

ЛУИС КОРВАЛАН ОЗОД ҚИЛИНСИН!

РИМ. Бутун дунёдаги демократик жамоатчилик Чили Коммунистик партиясининг Бош секретари Луис Корваланнинг сиҳат-саломатлиги ёмонлашганлиги тўғрисида Чилидан олинаётган хабарлардан жиддий ташвишга тушганлигини изҳор этмоқда, деди Чили коммунистлари раҳбарининг адвокатларидан бири — италиялик юрист Гуидо Кальви бу ерда бўлиб ўтган матбуот конференциясида.

БРЮССЕЛЬ. Л. Корваланнинг хунта зиндонларидан озод қилинишига эришиш учун ғоят шошилинч тадбирларни кўриш зарур. Чили Коммунистик партияси Бош секретарининг ҳаёти тобора жиддий хавф остида қолмоқда, дейилади бу ерда «Драпо руж» газетасида эълон қилинган мақолада.

(ТАСС, 4 август).

МЕМФИСДАГИ ҚОТИЛЛИК ТЎҒРИСИДА ЯНГИ ФАКТЛАР

НЬЮ-ЙОРК, 4 август. (ТАСС). Негрларнинг гражданлик ҳуқуқлари учун машҳур курашчи, Нобель мукофотининг лауреати доктор Мартин Лютер Кинг Американинг жанубидаги ирқчиларнинг фитнаси натижасида ўлдирилган. У 1968 йилнинг апрель ойида Мемфисда жиноятни текшириш натижасида расмий равишда эълон қилинганидек ёлғиз қотил томонидан ўлдирилмаган. Янги фактлар шулардан далолат беради.

Жоржия штатидаги Атланта шаҳри полициясининг бошлиғи Режиналбд Ивс матбуот конференциясида айтишича, унинг маҳкамаси томонидан ўрганилган бир қанча янги фактлар «Кинг иши билан боғлиқ бўлган жуда кўп масалалар жавобсиз қолиб кетганлигини» кўрсатади. Жумладан, Р. Ивс негр ўспирини Роберт Уотсон ёзма равишда берган гувоҳлигини далил қилиб кўрсатди. Бу негр ўспирини 1968 йилнинг март ойида Мартин Лютер Кингга қилинадиган суиқасд режасининг тафсилотларини муҳокама қилаётган тўрт оқ танли кишининг гапини тасодифан эшитиб қолган.

Р. Уотсон бу ҳақда федерал тафтиш бюросининг вакилларига дарҳол хабар берган бўлса ҳам, бу хабарда «ҳеч қанақа янгилик йўқ», деган жавоб олган. Тез орада эса унинг ўзи ҳам наша тарқатди, деб федерал маъмурлар томонидан айбланган ва қамаб қўйилган.

Р. Ивс Р. Уотсоннинг берган гувоҳликларига ва бошқа маълумотларига асосланиб туриб Мартин Лютер Кингнинг ўлдирилиши тафсилотини янгидан тафтиш қилишни талаб этмоқда. У АҚШ юстиция министрлигига шундай талаб билан мурожаат қилган.

Харальд ВЕССЕЛЬ (немис ёзувчиси)

ИККИНЧИ САЁҲАТ

(ОЧЕРК)

Биз кетаётган купеда бир ўзбек отахони ҳамроҳ чиқиб қолди.

У киши ўз жойига аллақачон ўрнашиб, юкларини саранжом-саришта қилиб олган экан. Устки иссиқ кийимлари, телпаги илгакка осиғлиқ, бошида дўппи.

У биз билан самимий кўришиб, танишиб олгач, каттакон термосдан пиёлага кўк чой қуйиб узатди. Кўк чой чарчоқни тарқатиб, танга роҳат бағишларкан. Узоқ сафарга чиққанда, бир умр кўришмаган одамлар билан ҳам дарров дўстлашиб кетасан, киши. Бундай бепоён, бағри кенг мамлакатга саёҳат қилишнинг ўзгача гашти бор. Қуш бўлиб учаётгандек ҳис қиласан ўзингни. Ҳар кунги ташвишларингни ортда қолдириб, кўнглинг тусаган иш билан шуғулланишинг — овқатланишинг, чойхўрлик қилишинг, ўқишинг, ухлашинг, ақлни пешлашинг, ажойиб одамлар даврасида суҳбат қилишинг, қаҳ-қаҳаларга қўшилишинг мумкин. Совет темирйўл транспорти, фақат телефонни истисно қилинса, замондошларимизнинг «жойини ўзгартириш»га бўлган интилиш иштиёқларини қондириш учун ҳамма қулайликларни яратиб қўйган. Саёҳат —роҳат, деб шуни айтсалар керак.

Менинг саёҳатдан мақсадим —Совет Социалистик Республикалар Иттифоқи ташкил топган куннинг эллик йиллигига очерклар туркумини яратиш эди.

Биз кетаётган купенинг эшиги очилиб, остонада, қўлидаги патнусга хушбўй ёғлик булкалар териб, кўтариб олган ёшгина жувон кўринди. Биз булкалардан харид қилдик, Мен кўк чойдан хўплаб, хаёлан Тошкентни, унинг таъми бир умрга оғизда қоладиган ширмойи нонларини тасаввур қилиб кетяпман.

Поезд билан Бузулукда, Оренбургда, Актюбинскда тўхтаб ўтишим сизларни ҳам қизиқтирса керак. Чунки, бу сафар — Александр Неровнинг «Тошкент — нон шаҳри» қиссаси қаҳрамони Мишка Додонов босиб ўтган йўллар бўйича бўлади.

Эртаси тонготарда қуёшнинг кўз қамаштирувчи ёрқин нурларидан уйғониб кетдик. Дераза ортида поёни йўқ ўрмонзор, қаҳратон совуқ, бироқ ҳали қор тушмаган. Вагоннинг ичи иссиққина, тинч, озода. Ҳамроҳим, АПНда хизмат қиладиган москвалик ҳамкасбимдан Александр Неверов ҳақида уни-буни сўраб суриштираман. У бирпасда турли китоб, карта, хотираларни олдимга уйиб ташлайди. «Тошкент — нон шаҳри» китобининг муаллифи Александр Неверов қишлоқда муаллимлик қилган, кейинроқ ҳикоялар ёза бошлаган. Биринчи ҳикояси 1906 йилда босилиб чиқади. Ёзувчилик истеъдоди ўша пайтлардаёқ Горький ва Короленколарнинг эътиборини қозонади. Ўзи фаол қатнашган Октябрь революциясидан кейингина унинг таланти барқ уриб, камол топган. Неверов ўзининг машҳур асари «Тошкент — нон шаҳри» қиссасини 1922 йилда ёзган. Унга ўз асарининг оламаро шуҳратини кўриш насиб бўлмади. Унинг китоби Совет Иттифоқида, шунингдек, чет элларда қайта-қайта нашр этилган. СССР ташкил топган кундан буён эллик йил давомида унда яшовчи қардош халқлар оиласи босиб ўтган йўлни, эришган муваффақиятларни аниқ тасаввур этиш учун китоб мазмунидан яхши хабардор бўлишим керак эди.

Тошкент экспресс поезди минг километр йўл босиб, бизни Куйбишев атрофидаги Волга бўйларига етказди. Кеч кириб қолган эди. Йўловчилар ўтиш жойида ғуж бўлиб тўпланишиб, ажойиб ва улуғвор манзара — шафақ нурларида товланиб, жимирлаб оқаётган афсонавий, буюк дарёдан кўз узолмасдилар. Қирғоқлари элас-элас кўзга ташланувчи, лиммо-лим оқаётган дарё ёқалаб узоқ юрамиз. Узунлиги бир ярим километрлик кўприкдан ўтганимизда қуёш уфққа бош қўяди.

Картадан Лопатино қишлоғини қидирамиз. Лекин, беҳуда уринган эканмиз, бундай қишлоқдан номнишон йўқ. Мишка Додонов туғилиб ўсган қишлоқ, эҳтимол, қисса муаллифининг поэтик тўқимасининг маҳсулидир. Лекин, қисса қаҳрамонининг саргузаштларга тўла сафари қаердан бошланганлигини аниқ белгилаймиз. Бу—Куйбишевдан юз километр, Бузулукдан етмиш тўрт километр узоқликдаги Кинель станцияси бўлиши керак. Азалдан бу ерда айрилиш бор. Битта йўл Урол, Сибирь орқали шарқ томонга қараб кетса, иккинчи йўл Бузулук, Оренбург, Актюбинск орқали ўтиб, Орол денгизи ёнидан Ўрта Осиёга элтади.

Қиссада тасвирланишича, Мишканинг сафари поездлар турли томонларга—бири Сибирга, иккинчиси Тошкентга қатнайдиган станциядан бошланганини эсласак, Кинель Мишканинг нон ахтариб узоқ йўлга чиққан станциянинг худди ўзгинаси бўлиб чиқади.

Поездимиз соат йигирмаю тўққиз минутда бир оз кечикиб Кинель станциясига кириб боради. Бу ерда тўхташ тўрт минутгача қисқартирилган. Вагон деразасидан чоғроқ вокзал, ёп-ёруғ перрон, иккита очиқ дўкон равшан кўриниб турибди. Улардан нон, печенье, қовурилган балиқ, колбаса, пишлоқ, ширинликлар билан савдо қилинмоқда. Вокзал биносидаги ресторанда оқ дастурхон ёзилган столлар, уларнинг устида дид билан қўйилган алоҳида бежирим идишларда салфеткалар, чуқур тарелкаларда нон уйиб қўйилган. Бундан эллик йил муқаддам бу ерда қандай воқеалар кечганини ҳатто тасаввур қилиб бўлмайди.

...Мана, кўз ўнгимизда қисса маршрути бўйича сафаримизнинг сўнгги бекати. Ўрта Осиё саҳросининг энг чеккасидаги гўзал воҳа, Тянь-Шань тоғлари этагидаги яшил зумрад. Ўзбекистон республикасининг пойтахти афсонавий Тошкент шаҳри бутун борлиғи билан намоён бўлди. Неверовнинг китобидан кейин уни «Нон шаҳри» деб атаган бўлсалар, 1966 йилдан буён «Қардошлик шаҳри» деб атайдилар.

Қадим замонларда унинг номи «Чачкент», яъни «тош шаҳри» бўлган. Минг йил аввал уни араблар истило қилганда унинг ташқи қиёфасини ўтовлар ёки гуваладан қилинган кулбалар эмас, тошдан ясалган кўркам саройлар, нақшиндор мавзолейлар белгилаган. Тошкент географик жиҳатдан қулай жойга — қадим замонда Яксарт деб аталган Сирдарёга Чирчиқ дарёси қуйиладиган тупроғи унумдор Фарғона водийсининг олд қисмига жойлашган. Шаҳар аҳолиси асрлар давомида мева-чева билан савдо қилиб тирикчилик ўтказган. Жаннатмакон воҳанинг табиий бойликлари босқинчилар кетидан янги босқинчиларни чорлаб турган. Халқ хонавайрон бўлаверган.

Мана эллик йилдан буён бу ўлкадан босқинчиларнинг оёғи тортилган. Тошкент бизнинг кунларимизда ҳам ўз жозибасини йўқотмаган. Меҳнат аҳли Совет Иттифоқининг ҳамма бурчакларидан бу ерга келиб туради. Унинг бағри кенг. «Нон шаҳри» — мамлакатдаги энг йирик манзилгоҳлардан бири. Сайёҳ меҳмонлар энг аввал шаҳар бўйлаб сайр қилишади. Меҳмонхонадан замонавий, кенг магистрал — Ленин номидаги проспект бошланади. Илгари, яъни 1966 йилгача, яна аниқроғи 1966 йил 26 апрель соат 5-у 23 минутгача бу кўчада эски, бир қаватли хом ғиштдан қурилган бинолар бўлган экан. Ўша дақиқаларда кучли ер қимирлаш бошланди. Зилзила саккиз юз марта такрорланиб, Тошкентдаги турар-жой биноларининг учдан бир қисмини талқон қилди. Бошпанасиз қолганлар ўн тўрт минг палаткаларга жойлаштирилди.

Коммунистик партия бутун мамлакатни ёрдамга даъват этди. Май ойининг охиридаёқ бу ерга иттифоқдош республикалардан биринчи курувчилар кела бошладилар. Ҳозир шаҳарнинг чекка жойларида ҳам табиий офат изларини топиб бўлмайди. Сайёҳ кишининг кўзига Совет Иттифоқидаги барча халқларнинг қардошларча ҳамкорлигининг қирралари яққол кўринади. Шаҳарда қад кўтарган қатор-қатор яп-янги, замонавий турар-жой биноларини оралаб айланар эконсиз, Москва, Ленинград, Киев, Болтиқбўйи ва Кавказ республикалари, Белоруссия ҳамда Узоқ Шарқ қурувчилари қолдирган эсдалик белгилари ва ёзувларини кўришингиз мумкин. Уларнинг ҳаммаси — ўттиз минг қурувчи гўзал Тошкентни қайта бунёд этишда куч-ғайратларини аямади. Шунинг учун ҳам 1966 йилдан буён Тошкентни, «Қардошлик шаҳри», деб атайдилар.

...Сафарим қариб, юртимга қайтаётганда арзигулик эсдалик нарса олишнинг ташвиши тушиб қолди менга. Турли ёдгорликлар, эсдаликлар йиғиш яхши одат. Баъзи бир ҳавасманд коллекционерлар Болтиқ денгизидан қаҳрабо, монгол ниқоблари, поляк қўғирчоқлари, Гаванадан шакарқамиш ўрадиган ўроқ, Қоҳирадан туя эгари, Варнадан деворга осиладиган гиламлар келтириб тўплаб, уйларини этнография музейига айлантириб юборадилар. Битта ўзбек дўпписи ана шу ёдгорликлар сафида турса узукка кўз қўйгандек ярашиб тушарди. Қариндош, таниш-билишларга бир донадан тандир нон совға қилсаммикан? Саёҳатимизнинг руҳига, мазмунига ҳам жуда мос бўлиб тушарди. Лекин уни Берлингача қотирмасдан етказиб бўлармикин? Ёдгорлик, деб нон кўтариб борилса, қандоқ бўларкин? Ильф ва Петровлар «Олтин бузоқча» асарида дўппи кўтариб юрган ёдгорлик ишқибозларини кулги остига олишган бўлса-да, ундан яхши эсдалик бўлмайди.

Узоқ сафаримиз давомида юзини рўмол билан тўсиб, йўлни кесиб ўтган биттагина хотин кишига рўбарў келдик. Узоқ ўтмиш сарқити. Узоқ ўтмишки, атиги ярим аср аввалги тутқун ҳаёт аломати. Эллик йил аввал Мишка Додонов бадавлат ўзбек хонадонида батраклик қилиб юрган кезларида барча аёллар паранжида, юзига қора чиммат тутиб юрарди. Ислом дини ақидаларига амал қилмаган хотин киши ўлим жазосига маҳкум этилар, никоҳга хилоф иш тутганлари эса тириклайин девор остига кўмиб юборилар эди.

Тошкентдаги адабиёт музейи олдидаги ўзбек шоирлари галлереяси сафида биргина аёл-шоиранинг бюсти турибди. Бу — Нодира номи билан ўзбек адабиёти тарихида из қолдирган Моҳлар ойимдир. Ўз шеъларида у яхши замонларни орзу қилган. Халқ орзулари рўёбга чиқишига ишонган. Моҳлар ойим шариат қонунларини бузганликда айбланиб, 1842 йилда Бухоро амирининг буйруғи билан қатл этилган. Биз шоирага қандай айб қўйилганини аниқ билмаймиз, лекин шу нарса маълумки, у ўзига танлаган тахаллуснинг ўзи исёнкор маънога эга: «Нодир» сўзининг арабча мазмуни осмони-фалакнинг энг юқори нуқтасига қарама-қарши томондаги нуқта, демакдир. Нодира ўзбек халқининг ҳаётий орзу-умидлари рамзи бўлган. Мард шоира эрк учун ширин жонини қурбон қилган.

«Хотин-қизларнинг озодлик сари қанчалик олға кетганлигига қараб ҳар доим тарихий даврнинг ўзгарганлигини белгилаш мумкин» — деган эди Шарль Фурье. Унинг ушбу фикрини Маркс ва Энгельс бир неча бор қайд этиб такидлаганлар, Агар бу фикрни ўлчов қилиб олсак, совет воқелигининг тарихан қисқа даври Ўрта Осиёда илгариги бутун тарихий даврларни қўшиб ҳисоблаганда ҳам миқдор ва сифат жиҳатидан кўпроқ ўзгаришлар келтирди. Ҳозирги Ўзбекистонда хотин-қизлар эркаклар билан тенг ҳуқуқликларидан фойдаланиб, ўз мамлакатлари ҳаётида актив иштирок этадилар. Улар пахта териш комбайнларини бошқарадилар, электрон-ҳисоблаш машиналарида, турли бошқармаларда ишлайдилар. Улар орасида кўплаб ўқитувчилар, врачларни учратиш мумкин. Уларнинг орасида колхозларнинг моҳир раҳбарлари бор.

Мўл-кўл дон ва мевалар етиштириладиган Фарғона водийсининг меҳнаткаш халқи қадим-қадим замонлардан бери ҳаётда энг зарур нарса — нон билан тўкин дастурхонни орзу қилиб келарди. Эксплуатация қилиб келинган омма учун қадимий Тошкент ҳеч қачон «нон шаҳри» бўлмаган. Тошкент аҳолиси учун бу асрий орзу армон бўлган. Ўрта Осиё шоирлари ер юзида бахт-саодатининг рамзи сифатида нон, тинчлик, гул, муҳаббат, шароб ва ақлни куйлаб ўтганлар. Тошкент адабиёт музейида Алишер Навоийнинг қуйидаги маънавий васияти жаҳондаги йигирма тилда битиб қўйилган:

Олам аҳли, билингизким иш эмас душманлиғ
Ёр ўлунг бир-бирингизгаки, эрур ёрлиғ иш.

Алабатта, ўзбекларнинг Гётеси бўлган Навоий ўз замонасида авж олган қонли уруш-жанжалларнинг сабабларини чуқур тушуниб етмаган, бироқ жаҳон халқларининг бахтли ҳаёти унинг олий мақсади эди. Одам ато ҳақидаги ислом афсоналарига кўра у буғдой дарахтидан туяқушнинг тухумидек буғдой донасини беизм узиб олгани учун жаннатдан ҳайдалган экан. Ҳаёт асоси бўлган буғдой ҳақидаги образ инсониятнинг қадим замонлардан буён моддий ва маънавий бойликлар ҳақидаги орзу-умидларини яққол ифодалаб ўтирибди.

Мишка Додонов қидира-қидира, меҳнат қилиб топган, Волга бўйларидаги Бузулук ерларига ташлаган уруғ униб чиқди, йилдан-йилга кўпайди. Ҳозир ўн фунтлик оппоқ ундан қилинган катта думалоқ булка нонни кўриб, ҳеч ким ажабланмайди. Ҳар куни қирқ тонна нон ёпиладиган Тошкент нон фабрикасида янги қурилган цехлар ёнида, тандир ўрнатилган эски бино ҳам сақлаб қолинган. Уларда миллий, юзига седана сепилган ўзбек нонлари ёпилади.

Миямда халқ ўртасида кенг тарқалган «Францияда шоҳона ҳаёт кечириш», «пичоғи мой устида», «қора қотган нон» деган иборалар чарх уриб айланади. 1918 йилда Москва коммунистларининг Берлиндаги оч ишчилар учун қотган қора нон тўплаганликларини эслайман. 1921 йилда ишчилар синфининг халқаро ёрдам комитетининг дон йиғиб, Волга бўйи болаларига ёрдам кўрсатганидан то 1971 йилдаги ўн фунтлик Бузулик кўмачигача орада эллик йил ўтган, холос.

Мана шу ярим асрлик давр Совет Иттифоқининг халқлари учун миллион пудлаб нон, билим, китоб, оға-ини халқларнинг қардошларча дўстлиги тинчлик келтирди.

Русчадан **Анвар КАРИМОВ** таржимаси.

БИЗНИНГ АХБОРОТ

ДЎСТЛАР ҚЎЛИ БИЛАН

Областимиз шаҳарларида қад кўтараётган ўқув юртлари қурилиш майдонлари ҳозир студентлар билан гавжум. Улар меҳнат семестрини қурилиш майдонларида ўтказмоқдалар.

Қурилишда чет эллик студентлар ҳам иштирок этмоқдалар. Тошкентликлар Чехословакия, Польша ва Югославиядан келган 55 кишилик студентлар бинокорлик отрядини қучоқ очиб кутиб олдилар. Улар пойтахт қурилиш майдонларида жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Меҳнатдан сўнг областимизнинг хушманзара жойларига сафар қилиб, намунали дам олмоқдалар.

Яқинда Чехословакия студентлари Ангрен меҳмони бўлдилар. «Космос» лагерида ҳордиқ чиқардилар. Пионерлар билан бўлган учрашувларда улар Чехословакия ёшлари ҳаётидан ҳикоя қилиб бердилар.

Ўз навбатида тошкентлик студентлардан тузилган бинокорлик отряди аъзолари ҳам Чехословакия ва Польшада меҳнат қилмоқдалар. Бу тадбир ёшларни интернационализм руҳида тарбиялашда қўл келмоқда.

КЎРГАЗМА ТАРАДДУДИ

Ўзбекистон рассомлар Союзининг кўргазма залида ҳозир иш қизғин. Бу ерда сентябрь ойида «Меҳнатга шон-шарафлар» деган мавзуда катта кўргазма очилади. Кўргазмага тақдим этилган энг яхши асарлар кейинчалик Москвадаги бутуниттифоқ кўргазмасида намойиш қилинади. Ҳозир меҳнатни шарафловчи полотнолар танлаб олиниб, катта залга қўйилмоқда.

Ноябрь ойида графика санъати усталари ўз асарларини кўргазмага қўйдилар. Санъатнинг бу тури кейинги пайтда анча ривожланди. Кекса санъаткорлар ёнига ёшлар келиб қўшилди. Санъаткорларимиз меҳнат, вафо, муҳаббат темаларини ўз асарларида тараннум этмоқдалар.

Кўргазма заллари ҳар доим томошабинлар билан гавжум. Улар республикамизнинг талантли рассомлари М. Раҳимов, Р. Аҳмедов, Ю. Елезаров асарлари билан танишиш имкониятига эга бўладилар. Ҳозир республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби Ф. Грищенконинг скульптура асарларидан янги кўргазма тайёрланмоқда.

СЕНТЯБРЬ ЯҚИН

Сентябрь яқинлашган сари мактаб бозорлари ўқувчилар ва ота-оналар билан гавжум бўлмоқда. Ҳозир Тошкентнинг турли жойларида мактаб бозорлари очилган. Уларда мактаб формалари, ўқув-қуроллари савдоси қизғин.

Ўқувчилар учун зарур бўлган товарлар билан «Таштекстильшвейторг»нинг тўққизта, «Ташобувьторг»нинг ўн учта, «Ташхозкультторг»нинг ўн олтита магазини савдо қилаяпти. Корхоналар савдо ташкилотларига қизларнинг 35 мингта, болаларнинг эса 41 мингта формасини етказиб берди. Йил охиригача яна 20 мингта кўйлак ва костюм етказиб берилади.

Китоб савдоси ташкилотлари иши ҳам ҳозир қизғин тус олган. Ўқувчилар учун зарур бўлган китоблар бевосита мактабларга етказиб берилмоқда. Китоб магазинларида ҳам савдо ишлари авжида. Нашриётлардан олинаётган янги китобларнинг ҳаммаси савдога чиқарилмоқда. Сентябргача ўқувчилар зарур китоблар билан тўла-тўкис таъминланадилар.

«Ўзбекфильм» киностудиясида «Биринчи пассажир» номли икки серияли бадиий фильм суратга олинмоқда. Янги картина метросозларнинг катта коллективи ҳақида ҳикоя қилади. Фильмда кишининг маънавий шаклланиши асосий ўрин тутади. Фильмни ёш ижодкорлар — постановкачи режиссёр Эдуард Хачатуров ва оператор Абдураҳим Исмоиловлар суратга олишмоқда. Суратда: съемка пайти.

А. Горокрик фотоси. (ЎзТАГ).

САНЪАТДАН БАҲРАМАНД ЭТИБ...

...Лентапарга туширилган жонли лавҳалар моҳир киномеханикнинг жўшқин меҳнат фаолияти ҳақида ҳикоя қиларди. Киномеханик Ғиёс Нажимов шу шарафли касбдан бахт топди, кўпчиликнинг иззат-ҳурматини қозонди.

Бу ишчан ходим ҳақида гап кетса, бўстонлиқликлар «Ўзимизнинг ветеран киночимиз» дейишади. Унга бағишланган ҳужжатли фильм яратилгач, киномеханик республикамиз миқёсида ҳам танилди.

Эҳтимол, сиз ҳам ушбу фильмни кўрган бўлсангиз керак. Кадрларда фильм қаҳрамонининг ажойиб сифатлари, жонли характери-ҳаёт йўли усталик билан акс эттирилганки, уларни томоша қилатуриб, киномеханик фахрли касб эканлигига ишонч ҳосил қиласиз. Ўзбекистон ССР ҳужжатли ва илмий-оммабоп фильмлар студиясининг бу маҳсулоти киномеханикларга бағишланган энг яхши экран асари сифатида юқори баҳо олди.

Бўстонлиқ районида меҳнаткашларга маданий хизмат кўрсатишга бел боғлаган бундай намунали ходимлар анчагина. Айтайлик, Ўктам Режабоев «Тўққизинчи беш йиллик илғори» нишонини

ҚИШЛОҚДА НАМУНАЛИ

қўлга киритди. Р. Абдураҳимов, Ю. Горячих каби илғор киномеханикларнинг иш тажрибалари эса район кинодирекцияси томонидан оммалаштирилаётир.

Ҳозир кинодирекция иҳтиёрида 35 та киноқурилма ишлаб турибди. Уларнинг беминнат хизматидан 70 дан ортиқ аҳоли пункти баҳраманд бўлаяпти. Аҳолига кинокўрсатиш яхши йўлга қўйилган. Фильмлар намойишига томошабинларни жалб этиш плани ортиғи билан адо этилмоқда. Маблағ жамғариш плани кўрсаткичлари ҳам чакки эмас.

Район киноходимлари муваффақиятини таъминлашда кинодирекция йўли билан белгиланаётган оммавий-тарғибот ишлари қўл келаётир. «Томошабин, фильм ва маданий турмуш» деган тематик кечалар томошабинларда қизиқиш уйғотди. Бундай кечаларда маданият ходимларининг чиқишлари уюштирилади, савол-жавоблар бўлади. Томошабинларнинг киносанъатига бўлган қизиқишлари ўрганилади. Шунга қараб, фильмлар фестивали ўтказилади. Жумладан, меҳнаткашларнинг ис-

МАДАНИЙ ХИЗМАТ УЧУН

так ва талаблари инобатга олиниб, яқинда «Сизлар учун, қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари» деган фильмлар фестивали бўлиб ўтди. Мамлакатимиз киностудияларида яратилган қишлоқ хўжалигига оид энг яхши фильмлар намойиш қилинди.

«Бўстон» кинотеатри шунга ўхшаш қатор тадбирларни амалга оширувчи марказ хизматини ўтамоқда. Ғазалкентда жойлашган мазкур кинотеатр уч юз томошабинга мўлжалланган. Бу ердаги киносанъати бурчагида томошабинлар кинога доир газета ва журналлар, экранларга янги чиқарилаётган бадиий фильмлардан айрим кадрлар акс эттирилган рангли реклама-суратлар билан танишишлари мумкин.

Умуман, кинотеатр маъмурияти кинорекламага алоҳида аҳамият бериб келаётир. Шу мақсадда кинотеатр яқинида алоҳида реклама бурчаги ташкил қилди. Киномеханиклар томонидан тайёрланаётган фильм мазмунига оид қисқача аннотациялар кўпчилик нигоҳини ўзига тортмоқда.

Худди шундай ибратли тадбирлар район марказида ишлаб турган ёзги кинотеатр дирекцияси томонидан ҳам амалга оширилаётир. Бу ерда фильмларни бир йўла 480 киши бемалол томоша қилади.

Пионер ва ўқувчиларнинг ёзги таътилида киноходимларининг ҳам юмушлари кўпайиб қолди. Райондаги пионерлар лагерларида 30 дан ортиқ кино қурилма очилди, улар киномеханиклар билан таъминланди. Бу ишда 11-ҳунар-техника билим юртининг фильмлар тарғиботчиларига ёрдами катта бўлди. Жойларда ўтказилаётган болалар фильмлари фестивалига пухта тайёргарлик билан киришилди, репертуар планлар тузиб чиқилди. Фестиваль давомида ёш томошабинлар конференциясини ўтказиш, донгдор кишилар билан учрашувлар уюштириш ҳам кўзда тутилган.

Район кинодирекцияси кинотомошабинлар билан ишлашни кенг йўлга қўйиш юзасидан яна қатор маданий-оммавий тадбирларни амалга оширишни планлаштириб қўйган.

А. АЛИЕВ.

КАССАДАН «ҲИССА» ЧИҚАРАЁТГАНЛАР

Эрталаб магазин очилади. Мудир ҳамма бўлимларни айланиб чиқади.

Кимдир сўрайди:

— Бугун кассани ишлатамизми?

— Кеча уста келмади-ку, ҳали ҳам бузилиб ётибди, — кўз қисиб қўйди мудир.

— Тушунарли...

Олди-сотди бошланиб кетади. Харидорлар «Пулни кассага тўлайликми?» деб сўрайдилар.

— Жонли одам турганда темирдан бўлган кассага бало борми? — дейди чапдаст сотувчилар.

Бундоқ қараганда, олаётган молингизнинг нархи аниқ, оғирлигини тарози кўрсатиб турибди. Донаси саноқда тўғри. Сотувчи айтгандек, касса бўлмаса уларнинг ўзларига тўлаб кетилавергани яхши эмасми?

Юзаки ўйлаганда шундай кўринади. Аслида, касса ишламаган жойда ҳар хил нотўғри ҳисоб-китоб, харидор ва давлат ҳақига хиёнат қилиш каби ҳоллар юз беради. Шу сабабдан уч сотувчиси бўлган магазинда, 25 ўринли ошхонада касса аппаратлари ишлаши шарт.

Аммо, қатор озиқ-овқат, саноат моллари билан савдо қиладиган магазинларда, кўпгина ошхона, уларнинг тармоқларида касса аппаратлари бўла туриб, ишлатилмайди ёки «бузилиб қолди» баҳонаси билан омборларда занг босиб ётади. Ахир, уни ишлатиб қўйиш, бузуғини тузатиш магазин мудирларидан, райпишчеторг, саноат моллари савдоси ташкилотлари раҳбарларидан ҳамма вақт талаб қилинади-ку?

Ўзбекистон ССР савдо министрлигининг махсус топшириғига кўра, бу соҳадаги ишларни тартибга солиш қатъий қилиб қўйилганлиги юқоридаги ташкилот раҳбарларига маълум. Бироқ, анчагина магазинларда қоида қўпол равишда бузилмоқда, савдо ташкилотларининг раҳбарлари бунга бефарқ қарамоқдалар. Харидорлардан бу тўғрида тушаётган ҳаққоний шикоятларни эътиборга олмаётирлар.

Биз яқинда Тошкентдаги 22 та савдо ташкилотининг 365 корхонасида касса аппаратларининг қай аҳволда ишлаётганлигини текширишдан ўтказдик. Шу нарса маълум бўлдики, талай магазин ва ошхона мудирлари айби билан бир қанча жойларда касса аппаратлари ишламайди.

Чилонзор райони пишчеторгига қарашли 7-магазин мудири С. Мавлонқулов текшириш ўтказилган куни ишга анча кечикиб келди. Ундан касса аппаратлари иши тўғрисида сўралганда, ғалати оҳангда:

—Касса дейсизми? Ҳа, ҳа, ишлаб турипти, —деди.

— Доналаб сотиладиган бўлимда касса аппарати ўрнатилган-у, нега ишламайди?

— Ия, шундай эканми? Болалар тушмагур... Ҳозир ишлатамиз-да...

Касса аппарати «Соппа-соғ» бўлгани ҳолда икки-уч ойдан бери савлат тўкиб турарди.

Биз мудирдан сабабини сўраганимизда:

— Сотувчиларимиз тажрибали, ҳисоб-китобга анча усталар, касса аппаратисиз ҳам ишни қойил қилаверадилар, — деб жавоб қилди.

Бундай аҳволни шу торгга қарашли Ж. Ходиев мудир бўлган 4-магазин, Т. Муҳамедов мудир бўлган 27-магазинда ҳам учратиш мумкин.

Ҳамза район пишчеторгига қарашли 4-магазинда антиқа ҳодисага дуч келдик. Бу ерда ўзига ўзи хизмат қилиш жорий этилган. Касса аппарати ўрнатилган, чек ёзиб берилади, аммо... касса аппарати ичида, кассир оёғи тагида атайлаб сотувга чиқарилмаган 190 пачка БТ сигаретаси топилди. Бу ҳам етмаганидек, олий сорт ун махсус идишларга солиб эмас, шундайлигича қопдан олиб тортиб берилаётир. Сут-гўшт маҳсулотлари бўлимида эса касса аппарати билан ишлашга ҳеч ким эътибор бермаётир.

Бизга кассир-контролёр исм, фамилиясини айтмади, шунингдек унда медицина рухсатномаси ҳам йўқ экан. Шунча қилғиликни қилиб қўйиб, исм, фамилиясини яширгани билан қаёққа борарди? Ахир уни магазин мудири, торгдаги ўртоқлар танишса керак?!

Киров район пишчеторгига қарашли 54-магазин мудири бошқачароқ йўл тутган. У бешта касса аппаратидан учтасини «бузуқ»қа чиқарган, иккитаси хўжа кўрсинга ишлаб турибди. Яна шу нарса ҳам аниқландики, 960 килограмм биринчи сорт ун идишларга солиб қўйилмагани ҳолда кечгача сотишга чиқарилмаган.

Собир Раҳимов район пишчеторгига қарашли 31-магазинда қилинаётган ишларга ҳам тушуниб бўлмайди. Касса аппарати ишлаб турипти. Биз текшириш ўтгазган соатгача 189 сўмлик савдо қилинган экан. Шуларнинг 101 сўмига кассадан чек олинган, 88 сўм кассани айланиб ўтган. Нега шундай қилинаяпти? Касса аппарати ишлаб турган ҳолда харидор пулини сотувчининг ўзи олиб қолавеpишини нима деб баҳолаш керак?

Октябрь райони пишчеторгига қарашли 1-магазин кассири Юсупова ҳам бу соҳада ўзига хос «тажриба» орттирган. У баъзи харидорларга чек беради, баъзиларга «Хўп майли, ҳақини олиб қолдим, бориб айтинг, молингизни бериб юборади» деб чек ёзиб бермайди.

Касса аппаратларининг бор бўлса ҳам ўрнатилмаганлиги, савдонинг бу муҳим томонига атайинми, билиб-билмасликка олиш қабилидами, хуллас, бу соҳада қонун-қоидани бузиш ҳоллари Ҳамза, Киров, Куйбишев, Чилонзор, Ленин, Октябрь ошхоналар трестларига қарашли қатор ошхоналарда «Ташпромторг», «Таштекстильшвейторг», «Ташобувторг», «Ташхозкультторг»нинг бир қанча магазинларида учрамоқдаки, бундай фактларни тезда бартараф этиш керак.

Магазин ва ошхоналарда касса аппаратларининг қўйилиши ва уларнинг мунтазам ишлаб туриши савдо-сотиқ ишларини анча ихчамлаштиради. Шу тартибга эътибор берилмаётган экан, демак ўша ерда ҳар хил эгриликлар келиб чиқиши ҳам мумкин.

Тошкент шаҳар бош савдо инспекцияси бундан олдин ҳам жойларда касса аппаратлари ишини текширишдан ўтказган эди. Афсуски, шундан кейин ҳам бир қанча магазин ва ошхоналарда касса аппаратларини ишлатиш қониқарсиз аҳволдагича қолиб келаверди.

Биз аминмизки, бу галги текширишдан жойларда тегишли хулоса чиқариб олинади, касса аппаратлари иши республика савдо министрлиги талаб этган даражада олиб борилади.

Кассадан «ҳисса» чиқаришга уриниб, ўз шахсий ҳамёнларини бойитаётган шахсларнинг таноби тортиб қўйилади.

Э. МУҲАМЕДОВ,
Тошкент шаҳар савдоси бўйича бош давлат инспектори.

ЎРМОН ЭТАКЛАРИДА АСАЛАРИЧИЛИК

Республикадаги ўттиздан зиёдроқ ўрмон хўжаликларида ҳозир тоғ асали тайёрланмоқда. Шу йилнинг бошидан буён ҳозиргача бўлган вақт мобайнидагина ўрмон хўжаликларидаги асаларизорларда асалари қутилари 1400 та кўпайди. Эндиликда етти минг қути асалари боқилмоқда. Бу — беш йиллик топшириқда мўлжаллангани тенг келади.

Бурчмулла ўрмон хўжалиги энг катта асаларизор барпо этди. Каттақўрғон, Яккабоғ ўрмон хўжаликлари ҳам кўпдан-кўп асал етиштирмоқдалар. Ҳозир ёзлик асаларизорларда бол олиш мавсуми бошланди. Ҳозироқ магазинларга ана шу ширин маҳсулотдан бир неча ўн тоннаси топширилди. Республика ўрмончилари бу йил ҳаммаси бўлиб 75 тонна —ўтган йилгидан ўн тонна кўпроқ асал етиштиришни мўлжаллаб турибдилар.

(ЎзТАГ).

Реклама ва эълонлар

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими бўйича Давлат комитети
Ўзбекистон ССР Мебель саноати бошқармаси базасидаги

140-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1975—1976 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

КЕНГ ПРОФИЛДАГИ ЁҒОЧСОЗ-СТАНОКЧИ, ДУРАДГОР, ПАРДОЗЛОВЧИ, ФАНЕРЧИ, ЁҒОЧСОЗЛИК УСКУНАЛАРИНИ СОЗЛОВЧИ, ПРЕССЧИ МУТАХАССИСЛИКЛАРИ БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

УҚИШ МУДДАТИ — БИР ВА ИККИ ЙИЛ.

Ўқишга 8—10 синф ҳажмида маълумотли, 15 ва ундан катта ёшдаги йигит-қизлар қабул қилинади.

Ўқувчилар, кунига уч маҳал овқат, кийим-бош ва ишлаб чиқариш практикаси даврида меҳнат ҳақининг бир қисми билан таъминланадилар.

БИЛИМ ЮРТИНИ АЪЛО БАҲОЛАР БИЛАН ТУГАТГАНЛАР ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА КИРИШДА ИМТИЁЗЛАРДАН ФОЙДАЛАНАДИЛАР.

Директор номига ёзилган ариза билан бирга қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади таржимаи ҳоли, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (ёки паспорт), маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, турар жойидан справка, 3х4 см. ҳажмдаги 4 дона фотосурат, медицина справкаси.

МАШҒУЛОТЛАР — БИРИНЧИ СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

ҲУЖЖАТЛАР— эрталаб соат 9дан 17.00 гача қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Чоштепа кўчаси, 318-уй, (18, 122, 131-автобусларнинг «Комсомольская кўчаси» бекати).

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими бўйича Давлат комитети

85-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
қуйидаги ихтисослар бўйича
1975—1976 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тикувчи, йигирувчи. Ўқиш муддати — бир йил.

8—10-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ 15 ЁШДАН ЮҚОРИ БЎЛГАН ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Бошқа шаҳардан келганларга ётоқхона берилади.

Ўқувчилар бепул уч маҳал иссиқ овқат, кийим-бош ва ишлаб чиқариш практикаси даврида ишланган тўлиқ иш ҳақи билан таъминланадилар.

Билим юртини муваффақиятли тугатганлар олий ўқув юртларига имтиёзли равишда қабул қилинади.

Аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: туғилганлик тўғрисида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти тўғрисида гувоҳнома (286-форма) медицина справкаси, турар жойидан справка, 3х4 см катталикдаги 4 та фотосурат, мактабдан характеристика.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри, А. Қаҳҳор кўчаси, 34-уй (9, 11, 14, 24-трамвайлар; 3, 6, 18, 50, 54-автобуслар, 2, 6, 13, 14, 15, 16-троллейбусларнинг «Тўқимачилар саройи» бекати). Телефонлар: 53-39-01, 55-15-57.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00—МОСКВА. 17.55— ТОШКЕНТ. 18.00 —«Камалак» программаси. 18.30 — Ёшлар учун кўрсатув. 19.00 — «Идеология ва ҳаёт» (тележурнал). 19.30 —«Ахборот». 19.45 — Концерт. 20.45 — «Ахборот». 21.05 — Телевизион театр. **Одил Ёқубов. «Улуғбек хазинаси»** (3-қисм). 22.00 — «Вақт». 22.30 — Футбол: «ТОРПЕДО» (Москва). — «ДИНАМО» (Тбилиси). **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Қўғирчоқ фильм. 12.00— «Нонни тенг бўламиз» (бадиий фильм). 17.55 — «Шардаги қиз» (бадиий фильм). 19.00— МОСКВА. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 20.00 — ТОШКЕНТ. 20.05 — Болалар учун фильм. 20.30 — Музикали чолғу асбоблари тарихидан. 21.10 — Тошкент янгиликлари. 21.25 — «Москва татиллари» (телеспектакль, 1-қисм).

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Виннету — Инчу-Чун ўғли — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Чанитанинг бўсаси — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Хабар элтаётган чопар — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН», «ҚОЗОҒИСТОН» (жуфт соатларда).

Водий — «ҚОЗОҒИСТОН», «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Улар Ватан учун жанг қилдилар — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12.00, 15.00, 21.00).

Иван ва Марья — «НУКУС», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Насимий — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Есения — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Виннету — Инчу-Чун ўғли — «ФЕСТИВАЛЬ».

Хабар элтаётган чопар — «ХИВА».

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 6.VIII да **Кўк эшик ортидаги аёл.**

Ўзбекистон телевидениеси студиясининг коллективи режиссёр Ш. Саримсоқовнинг отаси

Олим САРИМСОҚОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Жажжи отлар қўшилган аравачада сайр қилиш кичкинтойларнинг жон-дили. Тошкентдаги Алишер Навоий номли театр майдонида эртадан-кечгача «пони» аравачаларига осилган қўнғироқлар жаранглаб туради. Кичкинтойлар эса майдон атрофини завқ билан айланишади. Суратда: театр майдонида. Л. Аракелян фотоси.

СПОРТ

ҲУЖУМКОР РУҲ СУСАЙГАЧ

Тошкентнинг «Пахтакор» командаси мамлакат чемпионатининг навбатдаги тур учрашувини Москвада ЦСКА футболчилари билан ўтказди. Ўйинга жанговар составда тушган пахтакорчилар чиройли комбинациялари билан москвалик футбол мухлисларининг олқишига сазовор бўлдилар. Федоров, Ан, Хадзипанагислар дарвоза олдида хавфли вазиятларни вужудга келтирдилар. Лекин бу ҳужумлар самарали тугалланмади.

Учрашувнинг 25-минутида пахтакорчилар дарвозаси томон бурчакдан тўп тепилгач, Борис Копейкин ҳисобни очади. Иккинчи бўлимда пахтакорчилар яна ҳужумкорлик билан ўйнаб, ҳисобни тенглаштиришга муваффақ бўлдилар. 65-минутда Федоров ҳимоячи ва дарвозабонни алдаб ўтиб, дарвозани аниқ мўлжалга олди.

Лекин тошкентликлар шундан сўнг бироз хотиржамлик билан ўйнадилар. Натижада гол билан жазоландилар. 70-минутда ЦСКА ҳужумчиси Юрий Чесноков ўз командасини олдинга олиб чиқди. Пахтакорчилар ҳисобни тенглаштиришга қанчалик ҳаракат қилмасинлар натижа ўзгармай қолди.

ЁШЛАР БИРИНЧИЛИГИ

Мерганлик бўйича Ўзбекистоннинг шахсий биринчилигида 40 дан ортиқ ёш спортчи иштирок этди. Ёшлар тўрт хил машқда куч синашдилар. Кескин курашлар пировардида тошкентлик спартакчи М. Турсунов кичик калиберли тўппончадан отиш машқида СССР спорт мастери нормативини бажарди ва биринчи ўринни ишғол қилди.

Кичик калиберли милтиқдан отиш (МВ—11) машқида динамочи Д. Зверьев ғолиб чиқди. У 400 имкониятдан 361 очко тўплаб, СССР спорт мастерлигига номзод нормативини бажарди. Унинг клубдоши Н. Диков эса икки хил машқда ғолиб чиқди. Н. Диков МВ—9 машқида 600 имкониятдан 580, ВВ—5 машқида эса 600 имкониятдан 539 очко тўплаб, ўз тенгдошларини ортда қолдирди.

Биринчилик натижаларига кўра 12 августда Москвада бошланадиган СССР ёшлар биринчилигида қатнашувчи республика терма командасининг состави аниқланди.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и облисполкома

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, №26. ТЕЛЕФОНЛАР коммутатор — 330249 дан 330258 гача Эълонлар — 338142.

Р—01672. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64634. Б—3432.